Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXI | ТРАВЕНЬ — 1971 — МАУ | Ч. 190

ТОРОНТО | НЬЮ-ЙОРК

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА :

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario.

M. Filenko,
40 Strathcona Rd.
St. Catharines, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник

Mr. Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005.

Mr. Iw. Ivahnenko,
Featherbed Ln,
Hopewell, N. J., 08525.

Mr. Iw. Hrynko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

Mr. L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 16134.

Mr. W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144.

У. Зах. Німеччині:

Mr. Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England.

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA
Postal Station "M", Box 40
Toronto 21, Ontario, Canada

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:
O.D.U.M.
221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine. Published by the Central Committee of the Ukrainian Democratic Youth Association.

In USA — Association of American Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ :

Річна передплата: 12 чисел. —— На два роки: **24 чисел.**

У США:

12 чисел — $5.00 (амер.), 24 числа — $9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — $5.00 (канадських), 24 числа $9.00 (канадських)
Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — $2.00 (американських), 24 числа — $3.50 (америк.).
Ціна одного примірника: 0.25 амер. дол.

В усіх країнах Европи:

12 чисел — $2.50 (америк. дол.), 24 числа — $4.50 америк. дол.)
Ціна одного примірника: 0.30 амер. дол.

В Австралії:

12 чисел — $3.00 (австр. дол.), 24 числа — $5.00 (австр. дол.)
Ціна одного примірника: 0.30 амер. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Статті, підписані прізвищем або ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Ю. Клен, М. Оверкович, Є. Будницька, В. КОЛОМІЄЦЬ, В. КОБЕЦЬ, Т. Коломієць — Поезії. М. С. — Петлюра як людина і громадянин. Л. Українка — Бояриня. І. Гончаренко — Ще про дисципліну. Про Хмельницького. Т. Франко — Останній пунієць. 13-та конференція ЦК ОДУМ-у. З одумівського життя і праці. Різне.

На обкладинці: О. Губарєв. "Там за горов, там за долом..."
"Мистецтво" 1968

Літні Учительські Курси у Києві, 1913 р. Посередині в чорному сидить Олена Пчілка, праворуч від неї Іван Нечуй-Левицький, поруч Юрій Сірий, до нього схилився Симон Петлюра.

Юрій КЛЕН

ВОЖДЬ

Відступають загони,
вагони, вагони, вагони,
і на польському кордоні
перетяла дорогу ріка.
Вже забракло патронів,
останній іде з ешалонів,
і немає понтонів,
і розпачливі крики гудка.
Тільки два перегони,
— й втечеш ти нестерпних аґоній
і ще страх на припоні,
і ще держить ланцюг тсй рука
Та немов на долоні,
на поля розлогому лоні
із-за горба червоні.
Торохтіння і рип тартака.
Навперейми колони,
і врозтіч уже безборонні
в рівчаки, у схорони,
у повітря нурка.
Суне ворог із ревом,
в зухвалості здобичі певен,
сараною пливе він.
Не одна вже, а тисячі бід.
І під градом сталевим
рвучи тонкоплетений невід
під дощем металевим,
все — мостом, або річкою вбрід.
І в хаосі страшнім переполоху
неначе вилитий із чавуна,
спокійний, не схвильований ні трохи
в квадратній рамі темного вікна,
до метушні байдужий і до грому,
вдивляючись у той вогнений дощ,
стояв на лікоть спершись нерухомо
свідомий сил і переваги — вождь.

Микола ОВЕРКОВИЧ

ЛИЦАР ЧЕСТИ

Чести своєї нікому не дам,
Не вступлюся й п'яді одної;
Не кину на сміх і на глум ворогам
Козацької зброї ясної.

Ім'я України вписав я на щит,
Девізом — святу перемогу —
В недолі і долі на протязі літ
Молився Єдиному Богу.

Хай стріли ворожі зрадливо летять
В одкриті безбоязно груди: —
Честь горду лицáрською смертію взять
Безсилі і боги, і люди . . .

Так! Чести в наругу нікому не дам —
Не вступлюся й п'яді одної;
Не кину на сміх і на глум ворогам
Козацької вірної зброї.

М. С.

ПЕТЛЮРА ЯК ЛЮДИНА І ГРОМАДЯНИН

(За біографічними розвідками і спогадами сучасників)

Про виняткову ролю Симона Петлюри у формуванні української нації періоду Великої Національної Революції й державно-творчих чинів 1917-22 років сказано і написано вже відносно дуже багато. Але кожного українського патріота, зокрема нашу молодь і юнацтво, цікавить те, як Симон Петлюра виріс до провідника нації, які чинники впливали на формування його характеру, завдяки чому він вистояв на відповідальному становищі протягом неймовірно тяжких років збройної боротьби, звідки черпав свої сили, наполегливість, витривалість і волю до перемоги.

Зовсім ясно, що ціла передреволюційна доба: виховання в родині і в школі, участь у громадському й політичному житті свого народу, журналістична й науково-дослідча праця сформували й підготували його як людину, громадянина і державного мужа. На жаль, про цей час мало пишемо й говоримо при урочистих нагодах.

Американський публіцист і видавець Джозеф Линкольн Стеффенс, який жив і діяв у епоху Симона Петлюри, на підставі спостережень над долею багатьох народів і над діяльністю великого числа державних мужів прийшов до такого висновку:

"Завжди, де тільки народ знаходив вождя, відданого його інтересам, мужнього і такого, що йшов попереду не дуже далеко від народу, він незмінно йшов за таким вождем".

Цей висновок дослівно прикладається і до Симона Петлюри. Відданий інтересам свого народу кожної миті, готовий до найтяжчої праці і найвищої жертви для його визволення, мужній і витриманий, Симон Петлюра завжди йшов попереду, ніколи не відриваючись від своїх численних однодумців, послідовників і прихильників. Він був і залишиться прикладом для сучасників і вічно живим символом для наступних поколінь.

Про оточення, в якому він жив за дитячих років, про моральні впливи, під якими ріс, і які потім стають складовою частиною індивідуальности, ми так само небагато знаємо.

Друга проблема, над якою також мабуть варто було б задуматися, це перенесення вшанування пам'яти Петлюри з дня трагічної смерти на день радісного народження, яке припадає на 10-те травня. Відзначення річниць наших втрат, невдач і поразок ледве чи має притягальне й мобілізуюче значення.

Вірні петлюрівському духові заперечення тих традицій, які розслаблюють нашу вольову напругу й притупляють почуття національної гордости, ми хочемо звернути увагу не на бруки Парижу, Ротердаму і Мюнхену, а на "славну Полтаву", Полтаву батька української літератури Івана Котляревського, в якій 10 травня 1879 року, тобто рівно через 170 років після трагічної поразки гетьмана Мазепи, мов Фенікс із попелу руїни, відродився "оборонний інстинкт нації". Незадовго до своєї трагічної смерти, в річницю незалежности й соборности 1926 року, у статті "Пам'яті поляглих за державність" Симон Петлюра підкреслював велике значення пролитої чужої і своєї крови в боротьбі за звільнення нації: "Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю. Нашої — так само. Кров'ю чужою і своєю. Ворожою і рідною. Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень, організаційної праці, ідеологічної творчости, всього того, що нація і свідомо й ірраціонально використовує для ствердження свого права на державне життя.

Кров пролита для цієї величної мети не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відограватиме ролю непокоючого ферменту, що нагадує про нескінчене і кличе до продовження розпочатого"[1]).

Полтавська земля, густо полита "кров'ю чужою і своєю", зродила нам того велета, якого саме Провидіння поставило на чолі народних месників, що їм було призначено ще раз зреалізувати й закріпити в пам'яті сучасних і прийдешніх поколінь ідею української державної незалежности. Це правда, що Полтава була місцем великої прогри і символом національної трагедії. Але вона також стала, є тепер і буде в майбутньому невичерпним джерелом сил різнобічного національного відродження, яке в царині культури започаткував Котляревський, а в царині державотворчій Симон Петлюра і його плеяда. Народження Котляревського і Петлюри — це свідчення Божої справедливости й історичної закономірности. Не помилимось, коли скажемо, що оточення — в сенсі місця колись кривавих боїв за нашу державну незалежність — було одним із тих вирішальних елементів, які поважно вплинули на формування характеру Петлюри.

Але згадаймо й інші чинники, які поважно спричинилися до формування Симона Петлюри у велику історичну постать новітнього часу.

Народився Симон Петлюра в козацькій родині. У родині Петлюр існувала традиційно-релігійна атмосфера, в якій виховувалися старші й молодь. Ця атмосфера не тільки позначилася на характері Симона, але й заохотила його до навчання в духовних школах.

Перші відомості про десятилітнього Петлюру знаходимо в спогадах Івана Рудичева, керівника бібліотеки імени Симона Петлюри в Парижі, який учився з ним спочатку в Полтавській бурсі (Духовне Училище), а потім у Полтавській Духовній Семінарії.

"Так наче зараз бачу... хлопця... з ясними, що аж блистіли, очима, одягненого в руденьку курточку зі стоячим комірцем. Тримався просто... А на лиці завжди лагідність і весела усмішка... Симон завжди охоче вступав у розмову і своєю простотою, безпосередністю й лагідністю збуджував

симпатію до себе. З ним приємно було розмовляти..."[2]).

В бурсі Симон Петлюра співав у хорі і вчився грати на скрипці. Любов до музики, зокрема до народньої пісні, залишилася в нього на все життя. Високо оцінюючи значення нашої музики і співу, що їх Шевченко назвав "славою України", Симон Петлюра після нашої мілітарної поразки виряджає у тріюмфальну подорож по світу — чи не найуспішнішого тоді амбасадора — капелю Кошиця. Про любов до співу згадує також і Рудичев: "Петлюра надзвичайно любив співати, але здебільшого пісень сумовитих, душевних. У пізніших роках брався й диригувати".

Навчаючись у Духовній Семінарії, Симон Петлюра разом із своїми однокласниками потайки від адміністрації вивчив кантату Миколи Лисенка "Б'ють пороги". А коли в січні 1901 року Микола Лисенко із своїм хором завітав до Полтави, Симон Петлюра запросив його зайти до семінарії й прослухати як вони її виконують.

З бурсацьких літ Рудичів пригадує також про те, що Петлюра "любив... сміх, жарти... Був чутливий, вразливий, навіть сентиментальний... Петлюра був жвавий без різкости, веселий без крику. Мав нахил до мистецтва, до театру, до письменства, навіть вже тоді пробував писати".

В ці роки в Петлюри пробуджуються прикмети проводиря й оборонця покривджених.

"А треба когось боронити, особливо меншого, — пише Рудичів, — Петлюра там! Це він став показувати в старших клясах бурси. . . . Вже тоді Петлюра мав вироблене поняття про пошанування людини, про людську гідність та самоповагу. Вже тоді зарисовується в ньому оборонець покривджених, невинних. Чи це було наслідком родинного виховання, чи перечитаних книжок, чи просто великого серця — не вмію сказати. Чи не про таких, як він, сказав Шевченко: "Раз добром налите серце—в вік не прохолоне..."

У Духовній Семінарії, як уже ми згадували, Петлюра гуртував довкола себе семінаристів, відбував з ними конспіративні сходини, на яких читали українські книжки й нелеґальну революційну літературу, знайомив їх із станом українських справ взагалі і на Полтавщині.

Про винятковий талант Петлюри-організатора Рудичів писав так: "...С. Петлюра належав до тих одиниць, що вміють гуртувати коло себе товаришів і впливати на них. Відзначався він великою енергією в переведенні всіляких планів і прямотою в трактуванні ріжних дражливих питань... Вмів він переконувати людей без крику й настирливости й притягав до себе кожного своєю лагідністю та веселою вдачею. І ми шанували Симона за його простоту й сердечність настільки, що його слово для багатьох із нас робилося наказом. "Так сказав Петлюра", або "так сказав Симон" і цього було досить.

Будучи в семінарії, Петлюра знайомиться також з діячами недавно заснованої Революційної Української Партії і організовує Українську Громаду, до якої належало 25 студентів-семінаристів, що виявляли глибокі симпатії до українського самостійницького руху.

"У кожну інтеліґентну родину, — згадує Андрій Жук, — де Симон бував, вносив він українську стихію. Під його впливом зукраїнізувалося чи дерусифікувалося багато молодих і старших людей. За приклад його українізаторської роботи може бути родина багатих полтавських купців Виноградових, де Симон учив кількох дітей. Уся ця родина, від малих до старих, зукраїнізувалася до такої міри, що стала одним з осередків товариського життя активного українства в Полтаві"[3]).

В роки Великої Національної Революції, як знаємо, цю українську стихію Симон Петлюра з величезним завзяттям і з успіхом вносив у армію й державні установи.

Рятуючись від нагляду й переслідувань поліції, що пильно стежила за ним після студентських, а потім селянських заворушень, які відбувалися під впливом Української Революційної Партії. Симон Петлюра восени 1902 року виїжджає на Кубань. Там він дістав працю помічника члена-кореспондента російської Академії Наук Ф. А. Щербини, що, будучи виселеним із Вороніжа, одержав доручення опрацювати архіви Запорізької Січі, Чорноморського й Кубанського Військ та написати "Історію Кубанського Війська". Петлюра взявся до цієї науково-дослідчої роботи з величезною посвятою, зацікавленістю й запалом... "Він увесь уліз у пакунки старовинних паперів..." — говорили про нього співробітники. Ці досліди дали можливість Петлюрі глибоко проникнути в одну із величніших сторінок української історії і були для нього певного роду університетом. Академік Щербина полюбив Петлюру за його спокій і врівноваженість.

На Кубані Петлюра бере активну участь в громадському житті і засновує "Чорноморську Вільну Громаду", що фактично була філією і його вперше заарештовують під кінець літа 1904 року. За допомогою приятелів, які взяли його на поруки, Петлюра виїжджає до Києва, а потім до Львова. За свідченням проф. М. Славінського Петлюра в ті роки був "уже готовою людиною, означеною політично й індивідуально".

У Львові Петлюра жив під псевдонімом Святослав Таґон і працював у РУП-і та в громадських організаціях Галичини і співробітничав у галицькій пресі, зокрема в "Літературно-Науковому Вістникові". Тоді він близько зійшовся із Іваном Франком і В. Гнатюком та часто бував у них. Про ці часи Володимир Левинський згадує так:

"Пригадую собі, як нині, Симона з часів 1905 року, цю надзвичайно милу, товариську і шляхетну людину, людину бадьору й життєрадісну, дуже працьовиту, повну енергії й запалу для справи, якій служила, людину дуже ніжної й чулої душі, що самою своєю появою в товаристві робила на нього дуже миле враження. Симона всі любили. Ніколи не міг би сподіватися, що ця людина такої ніжної вдачі у великих днях української революції виавансує на начального вождя армії УНР, отже, на становище, що його вдачі й освіті було, здавалося б, цілком чужим"[4]).

"С. Петлюра. — писав далі В. Левинський, — не належав до фанатиків партії. Поза партійними

справами він мав широкі літературні інтереси..."[5]).

Відсутність партійного фанатизму С. Петлюра блискуче довів 19 лютого 1919 року, коли державні інтереси поставив вище партійних і задля них залишив партію.

У Львові жив Петлюра від пізньої осени 1904 до кінця 1905-го року, беручи активну участь у громадському й політичному житті. Як делегат від західно-українських РУПівців брав він участь у конференції, що відбувалася в Києві в травні 1905 року. А після проголошення амнестії для політичних вигнанців Петлюра був також делегатом другого київського з'їзду РУП-у, який переіменував РУП на УС-ДРП. Про Петлюру цього періоду один із керівників РУП-у М. Порш згадує, що він тоді виявив виключні здібності "швидко орієнтуватися серед конкретних обставин, сміливість у вирішенні складних справ та непохитну віру в українську національну справу"[6]).

Після повернення до Києва Петлюра залишається там лише кілька тижнів і вже в січні 1906 року виїжджає до Петербурґа, де готувався до виходу й почав виходити місячник "Вільна Україна", а потім у 1908 р. — легальний тижневик — "Слово".

Згадуваний уже М. Порш, один із близьких співробітників С. Петлюри в УС-ДРП і "Вільній Україні" та "Слові", дав йому таку високу характеристику:

"Впадала в око кожному незвичайна лагідність його вдачі. За мрійними блакитними очима відчувалося добре і щире серце, глибоко вразливе на горе і лихо людське. З дивовижною байдужістю ставився Петлюра до матеріяльних вигод життя, до грошей, дарма що дуже кохався у всьому гарному та естетичному. Взагалі гроші в нього не трималися, хоч він не був марнотратний. Завжди готовий був, скільки мав змоги, допомогти всякому землякові в нужді та біді.

Петлюра був прегарний товариш, певний і вірний у всіх химерах змінливої долі. Незвичайно лагідний супроти кожної людини та толерантний він не судив легковажно людей за їхні погляди та вчинки.

Вдумливо та людяно ставився до особи, що завинила, старався знайти причини та обставини, що зменшували б провину та давали змогу, коли не виправдати, то, щонайменше, пробачити. Радів, коли людина сама признавалася у своїх прогріхах та щиро верталася "на путь праведну"[7]).

Професор О. Лотоцький так описує виступ С. Петлюри на вечорі, влаштованому з нагоди 50-річчя смерти Тараса Шевченка:

"Пам'ятаю, було трохи моторошно, коли на естраді величезної залі появився молодий (Петлюрі було тоді 33 роки — М. С.), невідомий для ширшої публіки оратор... Але оратор почав... так певно, що та певність передалася й слухачам: хороша, пливка, літературна мова викликала приємне враження... Це був перший такий виступ майбутнього видатного промовця..."[8]).

Кліматичні умови вологого й туманного Петербурґа примусили Петлюру виїхати до Москви. Там він стає редактором журналу "Украинская жизнь", зближується з видатним науковцем, членом Російської Академії мово- і літературознавцем Ф. Є. Коршем, щирим приятелем української справи, одним з небагатьох, що визнавав окремішність української національної культури. Дружина академіка пізніше переповідала проф. М. А. Славінському й О. Саліковському такі слова Корша, сказані про Петлюру:

"Українці самі не знають кого вони мають перед себе. Вони гадають, що Петлюра — видатний редактор, патріот, громадський діяч тощо. Це все правда, але не ціла правда. Петлюра — безмірно вищий за те, що про нього думають. Він — з породи вождів, людина з того тіста, що колись у старовину закладали династії, а в наш демократичний час стають національними героями. Живе він у несприятливих умовах; не може виявити себе. Та хто знає, чи не зміниться все навкруги нас? А коли зміниться, буде він вождем народу українського. Така його доля"[9]).

Як знаємо, слова академіак Корша виявилися пророчими. І ними варто закінчити цей загальний перегляд першого періоду життя й діяльности Симона Петлюри як людини і громадянина, що виразно усвідомив собі глибоке значення слів великого Каменяра: "Кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть, / Що за долю міліонів мусиш дати ти одвіт". Своїм подвижницьким життям Симон Петлюра дав незрівняний приклад реалізації цих слів "у великому чині і реальному факті".

З перегляду фактів і характеристик видно, які чинники впливали на формування і ріст Симона Петлюри. Це — місце походження, місто нашої трагічної поразки й пізнішої слави національного відродження; родинна атмосфера, де плекалися міцні козацькі й релігійні традиції: виховання любови до ближнього і до української національної культури; культивування в собі шляхетних прикмет провідника й оборонця покривджених та застосування організаційних здібностей; зміцнення своєї національної свідомости й гордости та прищеплення їх своїм землякам; джерельне вивчення історії України та її боротьби за державну незалежність, ознайомлення із життям усіх складників народного організму й витворення власного державницького світогляду, постійна громадська і політична активність за всіх обставин. В передвоєнний і передреволюційний час остаточно скристалізувався Симон Петлюра як політичний провідник і державний муж таким, яким його бачили у вирішальні роки Великої Національної Революції.

В перші дні існування української революційної демократії, під час військових та інших з'їздів, у творенні збройної сили українського народу, в запеклих боях за нашу Державу, у хвилини радісних перемог і в тяжкі періоди розтічі, коли чимало його однодумців і співробітників залишали його самотнім на полі бою або виладовували на ньому всі свої уражені почуття, при стерні державного корабля, формулюючи і здійснюючи українську самостійну внутрішню й зовнішню політику, Симон Петлюра, жертвуючи завжди особистими вигодами і власним життям, був і залишився людиною виключної ду-

Леся **УКРАЇНКА**

БОЯРИНЯ

(закінчення)

V.

Степанів садок. Будинок виходить у нього задньою стіною. Видко кратчасті вікна терема і піддашок із сходами. Збоку в садку зроблена повіточка садова, вся в зелені та в квітках: у повітці приладновано великий турецький ослін з подушками. — З терема по сходах надвірних помалу спускаються мати й Оксана. Оксану ведуть по-під руки дві служниці— "сенньія девушки". Оксана у простій широкій хатній сукні, без кички, голова зав'язана на український лад шовковою хусткою. Оксана хвора, очі позападали, але дуже блищать, на щоках хворий рум'янець.

Мати (пройшовши вперед до повітки, показує дівчатам на ослін).
Отут бояриню посадовіть
та й можете вертати до роботи.

(Дівчата садовлять Оксану і вертаються в терем).

Мати. Що, доненько, тут, правда-ж, придобніше?
вільніше дихати?

Оксана. Вільніше?...

(Схиляється на подушки).

Мати. Ляж,
ляж, рибонько. Заснути, може, хочеш?

Оксана. Так, я-б заснула... тілько я боюся...

Мати. От, хай Бог милує! Чого боїшся?

Оксана. Та все якесь таке страхіття сниться.

Мати. Ти помолись до Йосипа святого,
то він всі сни перенесе на добре.

Оксана. От відколи я тут, то й сни змінились...
Бувало там, у батенька, все сниться,
що я літаю. Так бувало любо...
А тут не снилось і разу...

Мати. Бач, любко,
як сниться, що літаєш, то ростеш,
отим воно так замолоду й сниться.
Тепер-же ти вже не ростеш...

Оксана. Та... певне...

Мати (поправляючи їй подушки).
Ляж вигідненько, та засни гарненько.

(Сідає коло неї в ногах).

А я посижу тута, помолюся,
щоб Бог тобі послав у сні здоров'я.

(Виймає бурштинові чітки і перебирає їх, стиха ворушачи устами. Оксана засипляє. — Степан виходить з долішнього рундука. Мати киває йому, щоб помалу йшов, не гукав, потім устає обережно і йде до нього на другий кінець садка, далі від повітки).

Мати (нишком).
Ну, що казав той німець? Є надія?

Степан. Що-ж, каже: "в Бога все можливо".

Мати. Певне!
Та все-ж би й людської снаги докласти
либонь не гріх.

Степан. Він докладає, мамо.
Він є людина велико-учена...
та що-ж, коли така тяжка хвороба?

Мати. І звідки причепилася напасть?...
Либонь се хтось наврочив на весіллі
Ганнусинім, бо відтоді й заслабла.

Степан. Здається, ще давніше почалося...

Мати. Хіба? Та ні, вона була здорова.
А от що на весіллі... Ну, та як-же
той німець каже? З чого-б то воно?
Чи з пристріту? Чи може з переляку?
От горе, тут нема таких бабів,

шевної організації, великої працьовитости, подивугідного спокою і витривалости, такту і витримки, глибокого демократизму, справжньої відваги, бадьорости, впертости і послідовности, реалістичних поглядів, уміння не лише командувати, а й підпорядковуватися, чуйности й настороженості, а понад усе — безмежної віри в народ, у його творчі сили ,у перемогу нашої справедливої державницької ідеї.

Таким немеркнучим і вічно живим прикладом він був і лишився для своїх сучасників. Таким він є для нас — того другого покоління, яке народилося "в огні і бурі революції" і яке перейма є з рук державних мужів і воїнів Української Народньої Республіки смолоскип петлюрівського горіння і героїчні прапори національно-визвольної боротьби. Таким він буде для сьогоднішнього юнацтва і молоді, яким доля призначила переможно увійти до золотоверхого Києва — столиці відродженої Української Народньої Республіки.

(подано скорочено)

Використані матеріяли й джерела:

[1]) Симон Петлюра. Статті, листи, документи. УВАН у США. Нью-Йорк, 1956, стор. 361.

[2]) "Симон Петлюра у молодості". Редакція А. Жука. Накладом В-ва кооперативи "Хортиця". Львів, 1936, стор. 4-5.

[3]) "Симон Петлюра у молодості", стор. 22-25.

[4]) "Симон Петлюра у молодості", Цит. за моногр. В. Іваниса, стор. 23.

[5]) Там же.

[6]) В. Іванис. "Симон Петлюра...", стор. 24.

[7]) Там же.

[8]) О. Лотоцький. "Листки з пам'яти". "Тризуб", ч. 45 за 19 вересня 1926 р. Цит. за моногр. В. Іваниса, стор. 31.

[9]) "Збірник пам'яти Симона Петлюри", стор. 8. Цит. за моногр. В. Іваниса, стор. 35.

як там, у нас, — коли-б так пошептали...
Степан. Ні, матінко, не помогли-б ті шепти.
Така вже слабість.

Мати. Що-ж воно? Як зветься?
Степан. Казав він: "ваша пані занудилась
по рідним краю — се є также слабість".
Сказав мені по-грецьки, як і зветься.

Мати. Та він то назове на всіх язиках.
а щоб то вигоїти...

Степан. Він казав, —
коли-б її повезти на Вкраїну,
то може-б ще й одужала.

Мати. От, синку,
на сей раз німець може й правду каже.
Вона таки нудилася, небога.
Що-ж, відомо, завезена далеко...
Не кожне привикає до чужини.
Котре привикне, а котре, то й...

Степан. Мамо,
я попрошу царя, щоб нас пустив
до тестя у гостину — чей-же пустить?

Мати. Та може й пустить — вже-ж війни немає.
Степан. Скажу йому, що маю ще й у Київ
повезти хвору жінку поклонитись
угодникам святим там у печерах,
для ізціленія — невже-ж не пустить?

Мати. Повинен-би пустити. Се вже й гріх
людей на богомілля не пускати!
А це, Степанку, ти надумав добре —
поїхати на прощу, помічніше
воно буває над усякі ліки.
(Зітхнувши, поглянула на небо).
Ба, сонечко схиляється на вечір.
Ти-б тута розбудив Оксану, синку,
Навзаході недобре спати хворим.
А я піду, зварю майове зілля,
щоб на ніч, їй було готове пити.

Степан. Спасибі, що клопочетеся нею.

Мати. Що-ж ,синку, завезли чужу дитину,
то треба-ж якось їй давати раду.
(Іде в терем.—Степан підходить до Оксани
і стиха цілує її. Вона прокидається).

Оксана. Се ти, Степане?... Бач, мені приснилось,
що місяць ясно-ясно засвітив
у батьковім садочку...

Степан (удавано-веселим голосом). Місяць.
люба?
Се дивно, бо як-раз на тебе сонце!

Оксана. Що-ж, може там ясніше світить місяць.
ніж тута сонце...

Степан. Не журись, Оксано,
ось хутко знов побачим, як там світить
і сонечко і місяць на Вкраїні.

Оксана. Се-ж як? Хіба умру? Тоді запевне
душа полине...

Степан. Бог з тобою, люба!
Чи я-ж би про таке тобі казав?
Надумав я поїхати з тобою
в гостину до твоїх.

Оксана (іронічно). Велике діло,
що ти надумав! Цар думки заверне.

Степан. Цар пустить. Вже-ж тепера на Вкраїні
утихомирилося.
Оксана (гостро). Як ти кажеш?
Утихомирилось? Зломилась воля,
Україна лягла Москві під ноги,
се мир по-твоєму — ота руїна?
Отак і я утихомирюсь хутко
в труні.

Степан. Ти оджившся на Вкраїні.
Москва-ж не може заступити сонця,
зв'ялити гаю рідного, зсушити
річок веселих.

Оксана (понуро, уперто). Годі, не кажи.
Нікуди я тепера не поїду.

Степан. Чому-ж?

Оксана. Не хочу.

Степан. Що се ти, Оксано?
Мені аж дивно! Що се ти говориш?

Оксана (розпалившись, підводиться).
А я дивую, ти з яким лицем
збираєшся з'являтись на Вкраїні!
Сидів-сидів у запічку московськім,
поки лилася кров, поки змагання
велося за життя там на Вкраїні, —
тепер, як "утихомирилось", ти їдеш
того ясного сонця заживати,
що не дістали руки загребущі,
та гаєм недопаленим втішатись.
На пожарині хочеш подивитись,
чи там широко розлилися ріки
від сліз та крови?...

Степан. Ти тепер картаєш...
А як сама колись мені казала,
що ти прийняти можеш тільки руку
від крови чисту?

Оксана. Правда, я казала...
Ми варті одно одного. Боялись
розливу крови, і татар і диби,
і кривоприсяги й шпигів московських,
а тілько не подумали, що буде,
як все утихомириться... Степане,
дай руку!

Степан. Се навіщо?

Оксана. Ти не хочеш?

Степан. Ні, чом-же? (Дає руку Оксані).

Оксана (дивиться на свою й Степанову руки).
От, здається, руки чисті,
проте все мариться, що їх покрила
не кров, а так... немов якась іржа...
як на старих шаблях буває, знаєш?
(Пускає його руку і лягає знов. Говорить
повільніше, млявіше, з перервами).
У батенька була така шаблюка...
вони її закинули... ми з братом
знайшли... в війну побавитись хотіли...
не витягли... до піхви прикипіла...
заржавіла... Отак і ми з тобою...
зрослись, мов шабля з піхвою... навіки...
обоє ржаві...

Степан. Ти, Оксано, вмієш
зарізати словами без ножа.

Оксана. Та тілько-ж се я вмію, більш нічого.
Що-небудь-же і я повинна вміти...
(Мовчання)
Як я умру, ти не бери вже вдруге
українки, візьми московку ліпше...

Степан. Оксано!

Оксана. Всі ми ріжемо словами,
а тут жінки плохі, вони бояться...

Степан (з мукою).
Та пожалій себе й мене хоч трохи!

Оксана. Занадто я жаліла... в тім і горе...
Якби я мала сили не жаліти,
то вирвались-би геть з сії кормиги —
і ти-б ослобонився від іржі...
А так, вже чисто: ні собі, ні людям!

Степан. Оксаночко! Поїдем на Вкраїну!
Ну, я тебе прошу! Там батько-мати,
родина, приятелі, там ти з ними
розважишся.

Оксана (одвертається). Я й в вічі не насмію
їм глянути...

Степан. Ну, в Київ подамося,
помолимось, нехай нас Бог простить,
нехай тобі здоров'я верне!

Оксана. Нащо?
Кому потрібне те моє здоров'я
та й я сама?

Степан. Мені, моя єдина!
Я-ж так тебе люблю!

Оксана. Тобі здається.
Ти жалуєш мене, але любити...
таки й нема за віщо... Я тепер
така недобра стала, вередлива...

Степан. Ні, ні, моя хороша!

Оксана. Я — хороша?
Хоч-би й була коли яка краса,
то вже давно вона з обличчя спала...

Степан (гладить її руку, низько похиливши голову).
Ти шарпаєш себе речами тими.
Не треба стілько говорити...

Оксана. Правда...

Степан. Та й що картатися словами, люба?
Нас доля так уже скарала тяжко,
що певне й Бог простить усі гріхи.
Хто кров із ран теряв, а ми із серця.
Хто засланий, в тюрму замкнутий був,
а ми несли кайдани невидимі.
Хто мав хвилини щастя в боротьбі,
а нас важка, страшна душила змора,
і нам не вділено було снаги
ту змору подолати...

Оксана (спокійніше й лагідніше, ніж досі).
Так, се правда.
Але ніхто сього не розуміє,
поки ми живі. Отже треба вмерти.
Ти певне довше проживеш, ніж я, —
до рук тобі свій заповіт віддам я,
а ти його передаси родині
і братчикам, хто ще живий лишився.

Подаємо сумну вістку, що 3-го травня 1971 р. у Філядельфії на 84-му році життя помер Первоієрарх Української Православної Церкви в Америці

Митрополит ІОАН ТЕОДОРОВИЧ

Блаженніший Митрополит був останнім єпископом з висвяти Української Автокефальної Православної Церкви в 1921 р. у Києві.

Похорон відбувся 8-го травня на цвинтарі в Ст. Бавнд Бруку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Степан (з гострою тугою).
Ой, краще-б я тобі таке казав!

Оксана (підводиться і прихиляє його до себе).
Ні, любий, ти на світі потрібніший,
тобі ще є про що й про кого дбати.
Борцем не вдався ти, та після бою
подоланим подати пільгу зможеш,
як ти не раз давав... На бойовиську
не всі-ж померли, ранених багато...
поможеш їм одужати, то може
колись там... знов зібравшися до бою,
вони тебе згадають добрим словом...
а як і ні — не жалуй, що поміг.
(Сидять який час мовчки, обнявшись).

Степан (підводиться і подає Оксані руку).
Ходім, я заведу тебе до хати.
Бач, сонце вже навзаході.

Оксана. Ходім
(Спираючись на руку Степанову, іде до будинку. Не доходячи рундука, спиняється і обертається, дивлячись на західнє сонце, що вже зникає за обрієм).
Добраніч, сонечко! ідеш на захід...
Ти бачиш Україну — привітай!

27—29. IV. 1910.

Єва БУДНИЦЬКА

* * *

Ніхто не зна...
Можливо прийдуть дні,
Коли життя, з путі, звернувши круто,
Нас приведе у зарості сумні,
Де тінь дерев лягає ніби смуток.

А неньки вже не буде... Все тече...
В кострищі літ згоріло тіло.
І нікому схилитись на плече
І виплакати все, що наболіло.

Вона пішла в надзоряні гаї,
Розстанула, неначе промінь срібний...
Остання думка мучила її,
Що нам вона була іще потрібна.

Блукаючи самотньо до зорі
Між сумнівів,
Згадаєш в сивій хащі,
Хто нас любив, як наші матері,
Таких, як є — не гірших і не кращих.

Згадаєм все: і як жила для нас,
Прощала нам образ глибокі рани
І завинила, може тільки раз,
Коли з життя пішла занадто рано.

А що тод?
Які знайти слова...
Ми прийняли, що нам з колиски дане,
Щоб мучити, коли вона жила,
І плакати, коли її не стане.

"Україна"

Володимир КОЛОМІЄЦЬ

* * *

Благословенна та хвилина,
як мати народила сина
і нарекла його Тарасом, —
титана-сина, що над часом
зросте, повстане, потрясе
усіх і все, і піднесе
за них свій голос, безязиких...

Дарма й шукати слів великих,
аби їй щиру дяку скласти.
До ветхого б хреста припасти
колись задумленим чолом,
та жаль... запалася могила,
де — мертва вже — благословила
у вічність сина за селом.

"Україна"

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

ЖІНЦІ МАТЕРІ

Як дітей колишеш ти недремно,
Ти не раз змахнеш краплини поту.
Що ж прислів'я мовить недаремно:
"Хто не мав дітей — не мав клопоту".

А зростуть, то стільки дум у неньки
І тривог за кожне їхнє діло!
Голова боліла від маленьких,
Від дорослих серце заболіло.

Але що ті клопоти й тривоги,
Бо хіба із щастям їх зрівняти,
Як дитя, зіп'явшися на ноги,
Перший крок ступає по кімнаті.

Як почуєш ти уперше :"Мамо",
Як до школи відведеш за руку,
Як уже й одержиш телеграму:
"Мамонько, вітаю із онуком!"

Добре ж як себе пізнать в дитині,
Знать: вона твої продовжить роки.
Добре дати світові Людину
І Людині дати світ широкий.

Дати їй гаї в цвітінні рясту,
Сині гори, неспокійні ріки...
Хто не мав дітей — не звідав щастя,
Власну долю обікрав навіки.

"Дніпро"

Василь КОБЕЦЬ

ЩЕДРІСТЬ

Чим зміряти, мамо, любов твою,
Чим зміряти, мамо, твою доброту?
Чим зміряти, мамо, ніжність твою,
Чим зміряти, матінко, щедрість святу?
А ти пам'ятаєш бульбу синю?
А ти пам'ятаєш: в голодну осінь
В нашому корці — ані зернини,
А ми біля печі тулимось босі?
Як же ти, мамо, ниву полола?
В хаті ж — ні крихти, ані окрайця,
Той самий кусень, що брала в поле
Віддала дітям, сказавши: "Від зайця".
Коли всі діти покотом спали,
Ти батькові тихо: "Так допеклося,
Як та зернина в ріллю упала б
Аби з мого тіла пішло колосся"
Цим зміряю, мамо, любов твою,
Цим зміряю, мамо, твою доброту.
Цим зміряю, мамо, ніжність твою,
Цим зміряю, матінко, щедрість святу.

"Україна"

Борис ОЛЕКСАНДРІВ

ЯК СКЛАДАТИ ВІРШІ

Как делать стихи?
В. Маяковський

Як складати вірші? — запитало біляве хлоп'я?
Як складати вірші? — запитало дівча ясноoке.
Як складати вірші? — теж когось запитав би і я,
Тільки знають про це буйні вітри і небо високе.

Можна "делать стихи", безнастанно гнобити папір,
Групувати слова і низати рядок до рядочка —
Але мертві слова нічиїх не торкатимуть лір,
Тільки будуть густи, як на вітрі покинута бочка.

Вірш з'являється сам — наче синє вітрило майне,
Кришталева зоря, що високо над водами сяє.
Але вірш не прийде, коли серце поета нудне,
Шкода зібраних слів — бо тоді його просто немає.

Ніби є і нема. Ніби був — і розтанув у млі.
О, спішіть по сліду — між неони, перони і авта.
Чи догнати його на старій велелюдній землі?
Він зорею горить у широких очах астронавта.

Ні, він є на землі. Хай ракети прострілюють світ —
Ось він кружить отут, поміж нами, під нами, над нами,
Тільки б мати ключі до його невловимих орбіт
І душевну глибінь, що відлунює рими і гами.

Як складати вірші — запитайте вночі вітерця.
Як творити пісні — запитайте звичайну сопілку.
Як любити життя — запитайте гарячі серця,
Кучеряву хмарину, що он зачепилась за гілку...

Василь СИМОНЕНКО

* * *

Благословенна щедрість! Все від неї,
Від щедрости думок, сердець і рук.
Краса сповита матір'ю-землею
Від щедрости страждань її і мук.

І ми народжені од щедрости любови,
Нас годувала щедрість матерів.
Ми теж її вихлюпувать готові
Із душ своїх, мов рибу з ятерів.

І все ж прожити, певне, так годиться,
Щоб старість не промовила, бува:
— Ти був, козаче, щедрим на дурниці
І на красиві та пусті слова!...

Леонід ПЕРВОМАЙСЬКИЙ

ВІЧНИЙ БІЙ

Коли б мені корилися слова,
Як вітрові скоряється трава
Чи нива сонцю, чи вогню — волога,
Коли б вони лягали на папір,
Слухняно входячи в рідок і в твір, —
Чи знав би я, що значить перемога?

Є насолода в творчім ремеслі —
Видобувать з душі слова, живі,
В їх опорі знаходити опору,
Змагатись з ними в німоті нічній,
Кривавитись і вигравати бій,
І здолувати їхню непокору.

("Вітчизна")

Ів. ГОНЧАРЕНКО

ЩЕ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Часто вживане слово дисципліна не завжди подобається дітям, а так само й нам, дорослим, коли тій дисципліні мусимо підлягати ми самі. Це тому, що в означенні "дисципліна" ми відчуваємо якийсь примус, який приходить до нас ззовні і в якійсь то мірі обмежує нашу свободу. Насправді ж дисципліна — це певний правопорядок у поведінці і в праці людини. Вона — це підлягання встановленому порядкові в кожній справі: чи то на праці в підприємстві, чи в школі, чи в організації, чи взагалі в поступованні людини, яке (поступування) повинно бути організоване щодо часу й вибраної цілі. Брак дисципліни в кожній справі означає хаос, безладдя, яке сильно зменшує ефект праці й веде до руїни.

Є різні дисципліни: Є т. зв. військова дисципліна і дисципліна самосвідома, в основу якої покладено свідомість і доцільність поступування. Отже оці два види дисципліни різняться ціллю, до якої вони спрямовані. Військова дисципліна має за ціль виховати вояка — беззастережного виконавця наказів згори, який не може і не повинен мати власної думки про розумність чи нерозумність тих наказів. Коли б ми, виховники, привчали своїх вихованців до такої бездумної дисципліни, то вони не були б здатні до самостійного життя і чекали б завжди сторонніх розпоряджень. Така дисципліна зробила б їм велику шкоду. Відомий німецький психолог А. Аллер каже: "Дитина, приучена до сліпого послуху, потім і в дорослому віці не здатна буде до самостійного поступування і буде чекати наказів чиїх би то не було і підлягатиме всякій команді, навіть злочинній". (Die Menschenkenntnis).

Отже ми відкидаємо таке розуміння дисципліни як недоцільне. Ми повинні дбати про повноцінний духово-душевний розвиток дитини (людини), збагачення і зміцнення свідомости й волі. В своєму поступованні вона повинна сама керуватися доцільністю своїх дій. При цьому вона не повинна переступати законів природи і законів суспільного життя, щоб уникнути всяких конфліктів. Ось це і буде самосвідома дисципліна. Отже, саме її і слід щепити нашим вихованцям і в родині, і в школах, і в молодечих організаціях, зміцнюючи привичку до праці й обов'язковости, привчаючи дітей до певного розумного правопорядку в щоденному житті.

Виховники повинні завжди пам'ятати, що їхня роля помічна й тимчасова. Ми готовимо своїх вихованців до самостійного незалежного життя, а це значить, що вмірру їх зросту, вмірру збільшення досвіду й розуму, ми повинні зменшувати їх обмеження й поступово давати щораз більше самостійности, навіть заохочувати до самостійного рішення щоденних проблем. Сучасний німецький педагог Ф. Шнайдер про це каже так: "При вихованні дітей слід уживати примусу й обмеження стільки, скільки потрібно, а свободи давати їм стільки, скільки можливо". Цебто стільки свободи в поступованні, щоб вона не перетворювалась у сваволю і не вносила руїни у суспільне життя.

Важливим засобом дисциплінування є добре обдуманий режим дня дитини. Режим дня означає певний порядок, розподіл часу й обов'язків та виконання їх у заплянований час. Раз прийнятий режим і суворе додержання у виконанні його має велике значення в житті людини. Він зміцнює волю й загартовує характер, не допускає розмагнічення волі. Він допомагає виробити сталі привички у поступованні людини. А добрі привички людини — це ж і є ціллю нашої виховної праці. Наш великий педагог К. Ушинський каже, що "добрі привички — це капітал, з процентів якого живе людина; а злі привички — це є борг, на який людина платить проценти усе своє життя". А згадуваний мною Ф. Шнайдер каже: "Найпростіша дорога до виховання привичок є вростання в твердий і добре осмислений порядок дня, неділі, років — у певний час вставання, одягання, годівля, праця й відпочинок, система поводження в родині, установах тощо. Все в природі відбувається ритмічно: зміни дня і ночі, зміни пір року, як от весна, літо, осінь, зима. Наш кровообіг і дихання також ритмічні, як і сон та пробудження. Люди, які живуть наперекір оцьому природньому ритмові, природньому розпорядкові, поволі стають схильними до захворювань фізичних і психічних, легко піддаються їм. У них поволі розвивається нервозність, неврастенія, зменшується працездатність, а також здібність до моральнього поступу". ("Вступ до наукової педагогіки").

Наші привички коріняться в нервовій системі. Нерви керують рухами спочатку під контролею свідомости й волі, а потім автоматично. Наприклад: ходіння дитини й дорослого або рухи танців. Закріплені вправами рухи стають привичними без участи у них свідомости й волі. Але слід пам'ятати, що нервова система надто вразлива і її слід берегти. Шотляндський педагог Джемс Коррі каже: "Нервова система, центром якої є мозок, коли занадто її збуджують у дитинстві, залишається назавжди подразнено-діяльною і разом з тим слабою: вона починає володіти всім організмом, а сама лишається поза контролем. Ось чому надзвичайно важливо, як для тілесного здоров'я, так і для характеру дітей, охороняти їх у ранні літа від усяких сильних переживань як у заняттях, так і в грах".

В кожній справі, за яку беремось, є і повинна бути своя ціль. Свідомість цілі, до якої прямуємо, є важливим моментом, бо вона і оправдує і дає напрямок правопорядку, цебто дисципліні. Разом з тим вона мобілізує душевні сили на здійснення поставленої цілі.

Ціллю виховної роботи в організаціях Юн.

ЯКИЙ ВІН БУВ

Є дуже багато портретів Хмельницького, відомих і невідомих авторів. Кому з них можна вірити?.. За найвірогіднішу вважається гравюра гданського майстра В. Гондіуса, виконана на основі малюнка Абраама Вестерфельда, що був придворним маляром Януша Радзивілла. Малював Вестерфельд гетьмана під Білою Церквою у вересні 1651 року.

Разом із цією гравюрою подаємо до уваги читачів репродукцію з маловідомого портрета Хмельницького на тлі краєвиду — роботи Фелікса Галузовського.

И. Заставний
"Україна" 1970

ОДУМ-у повинно бути формування "твердих національних характерів", як казав Тарас Шевченко. Твердий характер означає свідомість цілі, наполегливість і витривалість у життєвій боротьбі. І як в індивідуальному житті сила характеру має рішальне значення, так і в житті національної спільноти. Отже, виховуймо не слухняних рабів, а самостійних волевих борців за свою гідність і добробут, а так само за гідність і добробут своєї національної спільноти!

ШАБЛЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Її руків'я — із слонової кістки, яку оздоблено срібними фігурними вставками з орнаментом. Клинок злегка вигнутий, на кінці розширений. А на срібному позолоченому перехресті латинськими літерами вигравірувано: "Богдан Хмельницький".

Ця шабля, що перебувала раніше у відомого збирача української старовини В. Тарновського, зберігається нині в Переяслав-Хмельницькому музеї.

Дійшли до нас і ще деякі речі, котрі належали великому гетьманові. Так, у державному історичному музеї УРСР є його шовкова, вигаптувана срібними нитками шапка. Тут же можна побачити глиняний гарнець — мірку на зерно, позначений літерою "з". За народним переказом, ним нібито користувалися в господарстві Богдана Хмельницького на хуторі Суботові.

Срібну чашу з гербом, яку вважають за власність Хмельницького, представлено в історичному музеї у Москві.

В літературі згадується сокирка гетьмана. Є відомості, що перед війною вона зберігалася в краківському музеї, а де тепер — незвісно.

1709 року І. Мазепа, залишаючи Україну, вивіз частину козацьких клейнодів: серед них була й одна з булав Хмельницького. Гадають, що та булава зациліла. Однак упевнитись, чи так це, досі не пощастило.

В. Сидоренко
"Україна" 1970

Тарас ФРАНКО

ОСТАННІЙ ПУНІЄЦЬ

До палацу Гамількара під'їхало кілька чорних візків головного жерця бога Молоха.

— Лишенько, що ж вони хочуть ще й від нас? — зблідла дружина славетного полководця.

— Перед богом ми всі рівні, — зітхнув володар Карфагену, занепокоєно поглядаючи на двері.

Та ось на порозі з'явився високий кощавий жрець у грубому одязі. Очі його палали. За спиною товпилися широкоплечі слуги у чорному.

— Володарю, — мовив сухо і похмуро жрець. — Ти знаєш, що держава знову в небезпеці? Розгнівили ми бога. Давно достойних жертв не приносили. Багато видатних громадян, сенаторів уже пожертвували, що мали найдорожчого. Дай і ти.

— Що ж. Маю золоту обручку з найкоштовнішим у світі алмазом. Ось... бери!

Але жрець не поворухнувся. Лише зле блимнули його очі.

— Пане, ти знаєш,: богові дається найдорожче! Дури себе, дури людей, та не дури бога — хіба ми не відаємо, як ти без пам'яті любиш свого старшого сина!

—Ах! — зойкнула дружина полководця і непритомною впала на руки рабинь.

Гамількар закам'янів.

— Як його звати? — незворушно продовжував жрець.—Здається, Ганнібал. Давай його нам! Краще хай він загине, ніж має Молох усю державу проковтнути! Де син твій?

На щастя (чи на горе — побачимо далі) Ганнібала вдома не було: непосидющий, моторний, відчайдушний хлопчисько десь гасав з друзями. Гамількар присягнув, що доставить сина у вежу тілоспалення.

Ганнібал залишився жити. Батько викручувався перед жерцями, як тільки міг. Тим паче, що хлопчина вдався зугарним до воєнної справи. Щодня вправлявся з мечем, любив коней, годинами міг слухати розповіді старих воїнів про битви і походи. На змаганнях брав перші призи, а під час військових ігор дивував батька та інших ветеранів своєю здатністю до хитрощів, блискавичних вірних рішень, витривалістю. Всі бачили: росте полководець.

Якось Гамількар прийшов із важливого засідання. Радістю пашіло його лице.

— Сину мій, — гукнув до Ганнібала. — Сенат найменував тебе губернатором Іспанії. Дістанеш велике військо. Візьмеш мою кінноту. І слонів. Завоюєш Еспанію з її багатими срібними копальнями. Мусимо остаточно розрахуватися з нашим одвічним ворогом. Або Карфаген, або Рим. На двох немає місця над цим замкнутим морем.

218 року до нашої ери, напровесні, могутня карфагенська фльота з'явилася біля берегів Еспанії. Ганнібал повів стотисячне військо від міста до міста, винищуючи ворогів своїми слонами, кінною та блискавичними переходами.

У підніжжя могутніх Альп Ганнібал виголосив до війська недовгу промову:

"Славні вояки! Мусимо перейти оці гори. Батьківщина посилає нас приборкати зухвалих римлян. Вони не дають нам жити. На морі ми сильніші, а от ще й мечами треба помірятися. Лиш не бійтеся римлян. Вони також люди. А слонів не мають. Бийте ворога, а в полон не беріть! Ану, сміло вперед!"

Ганнібал щасливо перейшов Альпи. З'явився у Цізальпінській Галлії та Етрурії. Назустріч карфагенцям поспішали римські легіони. Хмара пилюги стала попереду. На нараді вищих старшин молодий полководець сказав слово:

"Буде бій. Ворог сильний і хоробрий. Наше щастя, що римські полководці кепські. Мусимо їх перехитрити. Легіонерів слонами налякати. Розладнати їхні лави. Тоді бити безпощадно. Розбитих буде переслідувати і викінчувати наша кіннота. Не дозволяйте, щоб наші вояки тікали або втрачали відвагу".

У битвах на річках Тіціні, Треббії та біля Тразіменського озера карфагенці вщент розбили уславлені римські легіони. Ганнібал уміло маневрував, заходив легіонерам у фланг (що було на той час несподіванкою), з'являвся в тилу, застосовував свою тактику засад. Справу довершувала першокласна кіннота і страшні розлючені слони. що чавили ворожих воїнів.

Ганнібалове військо потоптом йшло по Італії. Тактика "виснаження ворога". що її розробив римський диктатор Квінт Фабій Максим, виявилася безсилою проти стратегії і таланту Ганнібала. Маса слонів продовжувала топтати Апеннінський півострів. Правда, під Каннами римляни вже придумали, як боротися з слонами: сміливці кидалися з наставленими гострими мечами під ноги тварин, розпорювали їм животи. Слони падали, розбиваючи залоги, що сиділи в панцирному коші. Але і це не допомогло — Ганнібал переміг. Меншою кількістю воїнів (п'ятдесят тисяч) розбив восьмидесятишестисячне військо римлян зайшовши з кіннотою їм у фланг, а потім і в тил. Повністю оточені римляни розгубились, і полягло їх до другої години ночі сімдесят тисяч. Ганнібал втратив шість тисяч...

Довгі роки непереможний Ганнібал господарював у Італії. Аж доки на чолі римського війська не став проконсул Сціпіон. Ні, він не був настільки великим полководцем, щоб перемогти Ганнібала. Але в той час, коли карфагенці рушили на Рим, щоб оволодіти ним, Сціпіон перекинув римську фльоту до берегів Африки. Ганнібал не зважав на це: упаде Рим, загине і фльота. Але сенат Карфагену... перелякався і негайно відкликав полководця на батьківщину.

З жалем покидав Ганнібал країну, де його ніхто не зборов. А Сціпіон дав карфагенцям спокійно дістатись до батьківщини. Ба що більше! Коли Ганнібал вислав розвідників, їх зловлено і приведено перед очі римського головнокомандувача. Той, всупереч здоровому глуздові, наказав

показати карфагенцям весь табір, всюди їх поводити, все пояснити і... відпустити.

Коли розвідники прийшли до своїх і розповіли про поведінку ворога, на карфагенців напав страх: он, мовляв, які римляни дужі, не боялись показати свій табір. Як не підбадьорював Ганнібал своїх воїнів, але їх покинула певність і сміливість. В бою під Замою Ганнібал вперше зазнав поразки. Карфаген мусив укладати з Римом тяжкий мир.

Та невдовзі Ганнібал — вже правитель Карфагену — запровадив низку реформ, які сприяли бурхливому розвитку ремісництва та землеробства і водночас дещо утискували інтереси аристократії. Ні, не про батьківщину думали товстосуми: зрадили Ганнібала, донесли Риму, що правитель Карфагену готує новий, ще могутніший похід на Апеннінський півострів. І Ганнібал змушений був тікати на чужину і там, у муках розпуки випити отруту.

А Карфаген — без Ганнібала був зруйнований дощенту.

Що ж, убили Ганнібала і знищили Карфаген, власне, не вороги, а "свої".

"У мандрівці століть"

Об'єднання Українських Письменників

"СЛОВО"

ДОКІЯ ГУМЕННА

РОДИННИЙ АЛЬБОМ

Есей

Пошукай, Людино, де твоє коріння, — запрошує "Родинний альбом", розкішно ілюстрований 570-ма зразками творчости наших далеких, близьких і найближчих предків.

Тверда оправа, 352 стор. Ціна — дол. 6.00.

Замовляти і оплату надсилати на адресу:

D. HUMENNA

c/o The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., Inc.

206 W. 100th St., New York, N.Y. 10025, U.S.A.

ЦЬОГОРІЧНІ ТАБОРИ ОДУМ-У США І КАНАДИ

Курси виховників ОДУМ-у США і Канади цього року відбудуться спільно від 27-го червня до 11-го липня на оселі ОДУМ-у "Київ" в Аккорд, штат Нью Йорк. Вік учасників курсу виховників від 15 років і вище.

Табори юнацтва ОДУМ-у США (Схід) відбудуться для юнацтва, віком від 7-ми років до 17, від 11 липня до 15-го серпня 1971 року на оселі ОДУМ-у.

Табір юнацтва ОДУМ-у США (Захід) відбудеться від 1-го до 15 серпня в Сіблей Паркові в Міннесоті.

Табір юнацтва ОДУМ-у Канади відбудеться від 1-го до 15-го серпня на оселі "Київ", коло Торонта в Канаді.

Табір для молоді від 17 років і вище триватиме від 29-го серпня до 5-го вересня на оселі ОДУМ-у "Київ" в США.

Курси Українознавства ОДУМ-у США цього року двотижневі, від 15 до 29 серпня, на оселі **ОДУМ-у** "Київ".

За інформаціями, щодо таборів ОДУМ-у, які відбуватимуться в різних місцях, треба звертатися на адреси:

На Сході США:

Antin Filimonchuk

144 Parker Ave. — Maplewood, N. J. 07040

На Заході США:

Daria Lysyj

427 N. Westwood Dr. — Minneapolis, Minn. 55422

В Канаді:

Mr. Iw. Danylchenko

827 Indian Rd. — Port Credit, Ont., Canada

Референтура Юнацтва ОДУМ-у в США звертається до всіх членів ОДУМ-у в США і Канаді особливо тих, що успішно закінчили курси виховників, були виховниками, бунчужними і комендантами в таборах юнацтва ОДУМ-у, і зацікавлені у вихованні нашого юнацтва та мають бажання працювати в таборах виховниками, заступниками і бунчужними, просимо звертатися за інформаціями та зголошуватися до Антона Філімончука, референта юнацтва у США.

13-ТА КОНФЕРЕНЦІЯ ЦК ОДУМ-У

9 і 10 квітня 1971 року в Торонті, Канада, відбулася 13-та конференція Центрального Комітету ОДУМ-у. Господарем конференції був канадійський ОДУМ, в домівці якого й відбувалися всі засідання. В конференції взяли участь члени ЦК, Головних Управ ОДУМ-у США і Канади, управи Товариств Одумівських Приятелів та Виховних Рад, члени редакційної колегії журнала "Молода Україна", адміністратор журнала, редактори одумівських сторінок, голови філій, члени управ, керівники оселі ОДУМ-у та інші.

В рамках конференції ЦК ОДУМ-у в п'ятницю 9-го квітня відбувся перший канадійський з'їзд Товариства Одумівських Приятелів. Ним керував Іван Данильченко, голова Координаційного Комітету, який був сформований в Монтреалі минулого року. З'їзд організаційно оформив відділи ТОП-у в Головну Управу, щоб в співпраці з ГУ ОДУМ-у Канади краще проводити й координувати працю ОДУМ-у.

Щоб не було різниці в уніформах ОДУМ-у США і Канади, вирішено відкрити в Канаді всеодумівську крамницю, в якій можна буде набувати одумівську уніформу як також інші потрібні молоді речі, як правильники, виховні посібники, Альманах-Збірник ОДУМ-у та інше. Також обговорено ролю ТОП-у у праці з юнацтвом ОДУМ-у та стипендійний фонд ЦК ОДУМ-у ім. Павлушкова.

Після засідання ТОП-у відбулося спільне засідання членів Центрального Комітету, Товариства Одумівських Приятелів та Головної Виховної Ради. Головував Іван Павленко — голова Виховної Ради. В програму спільного засідання входило видання "Одумівського порадника", який уже є в друку, відпочинково-виховні табори ОДУМ-у, курси українознавства, устійнення одумівських уніформ та відзнак, видавничі справи: одумівської платівки, поезій Михайла Ситника та історії літератури Сергія Єфремова, поздоровчих карток та ін. Інформації про видання порадника для виховників подав голова Виховної Ради ОДУМ-у Канади Микола Валєр.

В суботу 10 квітня розпочалася зранку 13-та конференція ЦК ОДУМ-у, якою керував голова ЦК д-р Юрій Криволап, а секретарював Євген Кальман. Після прочитання молитви, затверджено порядок денний, прийнято протокол 12-ої конференції ЦК ОДУМ-у та розпочато звіти. Звітували: голова Головної Управи ОДУМ-у Канади Марія Бойко, голова ГУ ОДУМ-у США Віктор Росинський, голови філій ОДУМ-у: Віктор Войтихів з Чікаго, Ліда Тищенко з Лондону, Ніна Вусата — заступник голови філії у Монтреалі, Наталка Сандул — філії Торонта, Віктор Вовк з Міннеаполісу. Віктор Педенко звітував за ювілейну зустріч ОДУМ-у, Вадим Вакуловський подав фінансовий звіт ЦК, Володимир Корженівський звітував за адміністрацію "Молодої України", Микола Гавриш — за журнал "Молода Україна", Олексій Шевченко і Олексій Коновал за одумівські сторінки при "Українських Вістях", яких вийшло 127, та при "Свободі" — 28.

Також звітували члени Центрального Комітету: Юрій Криволап, референт Юнацтва Іван Павленко, реф. ідеології ОДУМ-у Павло Лимаренко та голова одумівської оселі в США Євген Кальман. Після звітів відбулася дискусія та обмін думками. Ухвалено в найкоротшому часі видати одумівський співаник, одумівські марші, зшити річники журнала ОДУМ-у "Молода Україна", по два роки в одному примірнику, ціною 5 долярів.

Цьогорічну зустріч ОДУМ-у запляновано від-

Виступає новообраний голова Г. У. ТОП Канади Іван Данильченко

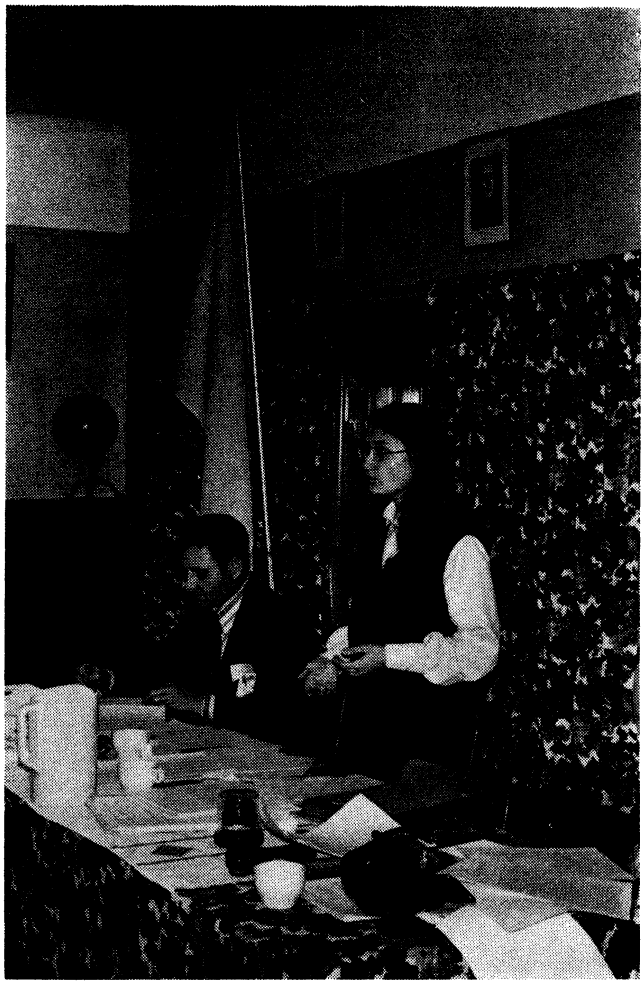

Звітує голова Г. У. ОДУМ-у Канади Марія Бойко

бути на оселі ОДУМ-у "Київ" в США на "лейбор дей", а саме 4, 5 і 6 вересня 1971 року з виступами мистецьких одиниць, спортовими змаганнями та іншими імпрезами. Створено комітет зустрічі, очолює його Олексій Шевченко. Окрім членів ЦК та Головних Управ в нього входять Наталка Сандул, Віктор Войтихів, Віктор Вовк, Марія Бойко, Віктор Корсунь, Іван Данильченко, Василь Григоренко, Борис Яремченко.

Після обідньої перерви розпочався панель, керував ним Юрій Криволап. Панелістами були колишні вихованці Юного ОДУМ-у Марія Бойко, нині голова Головної Управи ОДУМ-у Канади та Віктор Войтихів — голова філії ОДУМ-у Чікаго. Темою панелю були ідеологічні та організаційні напрямні праці з одумівським юнацтвом. Обидва панелісти, як наймолодші члени керівних органів, висловили свої думки, як можна активізувати працю в ОДУМ-і, про ставлення до України, і поїздки туди, про інтеґрацію в життя країни поселення та інше.

На закінчення 13-ої конференції ЦК ОДУМ-у вибрали різні комісії, що мають працювати впродовж року та звіт спеціяльної комісії для узгіднення однострою та відзнак ОДУМ-у. Для одумівців США і Канади, хлопців і дівчат прийнято беретки, сорочки будуть з довгими і короткими рукавами, штани для старшого членства довгі, для юнацтва, на таборах короткі, спідниці крою "а-лайн", краватки, емблема, черевики та ін. — без змін. Увечері 10 квітня відбулася спільна вечеря-зустріч учасників конференції з членами філії ОДУМ-у Торонта та старшим громадянством.

Панель праці з юнодумівцями

Чи не найцікавішою точкою порядку денного 13-ої конференції ЦК ОДУМ-у був панель під назвою "Ідеологічні та організаційні напрямні праці з одумівським юнацтвом". Модератором панелю був д-р Ю. Криволап, панелістами голова Головної Управи ОДУМ-у Канади панна Марія Бойко та голова філії Чікаґо Віктор Войтихів. Обоє панелісти, студенти вищих шкіл, висловили думки й бажання сьогочасної молоді, їхні погляди на молодечі організації, а спеціяльно ОДУМ. Під час жвавої дискусії, що тривала приблизно дві години, можна було почути думки нашої нової ґенерації, що народилася поза межами України, але в якої б'ється українське серце. Модератори й слухачі, знову переважно молодь, підносили питання конечної й потрібної співпраці із іншими молодечими організаціями, припинення ворожнечі між політичними й релігійними угрупуваннями. Панелістка Марія Бойко, тема її доповіді "Роздвоєність між двома світами", дуже цікаво насвітлила почуття молодої людини, що виросла у свідомому й політично дозрілому українському оточенні, але більшу частину свого життя перебуває в англомовному оточенні. Ось це, власне, і є роздвоєністю між двома світами. Остаточним рішенням панелістів і дискутантів була думка, що організація й батьки мусять виховувати молоду людину в українському дусі, а у вищих школах треба набувати знання для майбутнього життєвого шляху.

13-та конференція була однією із найбільш успішних, більш чисельних, приблизно сімдесят репрезентованих учасників узяли участь, переважно молодь. Були представники із таких далеких філій як Монтреаль, Чікаґо, Міннеаполіс.

Центральний Комітет ОДУМ-у візьме під увагу думки й погляди молодої ґенерації й накреслить шлях праці ОДУМ-у, що буде відповідати вимогам теперішнього часу, теперішньої молоді.

Є. КАЛЬМАН

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛУ ПЕРЕДПЛАТУ?
ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

Думки про працю ОДУМ-у

Висловлені вони 10 квітня на 13-ій конференції ЦК ОДУМ-у в Торонті, під час панелю, присвяченого ідеологічним та організаційним напрямним праці з одумівським юнацтвом.

Друзі одумівці!

Цього року ОДУМ відзначає свій 21-ий рік. За пройдений час ми можемо гордитися, бо ОДУМ стояв і стоїть на висоті своїх завдань в українському суспільстві. Але, якщо ми хочемо, щоб ОДУМ стояв на високому рівні і далі, ми мусимо зробити корисні і конструктивні зміни сьогодні. Треба на цю справу дивитись реалістично. Де наша найважливіша праця? Чи з Юним ОДУМ-ом? Чи з ОДУМ-ом, старшими дійсними членами його, тобто, з молоддю віком від *17 до 35 років?* ОДУМ сьогодні не має відповідної програми, щоб затримати своїх дійсних членів у рядах ОДУМ-у. На жаль, в ОДУМ-і ми знаходимо інтереси тільки в сфері музики. Наша слава якраз і лежить в наших мистецьких одиницях. Через це, більшість наших філій звернули всі свої сили на розвиток цієї праці. Цей захід дав нам нове життя і тут ми радісно змостили своє гніздо. Не думайте, що я стою проти наших славних мистецьких одиниць. Ні, якраз навпаки. Якби ми могли захопити ще більше молоді музикою, то було б ще краще. Але, ми мусимо пам'ятати, що ОДУМ створився не як музичне об'єднання, а як об'єднання, яке є "школою суспільного *всебічного* виховання"; "школою виховання індивідуальностей шляхом обміну думок,змагань ідей і якостей в дусі *сьогоднішніх* вимог".

На жаль, наша праця не є така різноманітна і доводить до того, що філії занепадають, якщо мистецькі одиниці розпадаються. В цьому наша проблема. Ми підготовляємо Юний ОДУМ до дійсного ОДУМ-у, але чогось не можемо затримати при організації старшу молодь. Що привабливого, чи які програми існують в ОДУМ-і, щоб зацікавити старшу молодь, яка не горнеться до музики? Можна сказати, що таких програм немає, і рівночасно можна також сказати, що через це саме ОДУМ не може затримати нашу молодь. Треба пам'ятати, що не кожен має талант до музики, не кожен з нас може бути віртуозом на бандурі. Але наші одумівці мають здібності до інших речей. Також ми мусимо пам'ятати, що сьогоднішні одумівці є тутешні, народжені в США або в Канаді. Тому ми не можемо вимагати від них того, що ми вимагали від молоді в 1950-их роках. На мою думку, ОДУМ може затримати таку молодь, ЯКЩО:

1. відбуватимуться загальні засідання кожної філії мінімально раз на місяць. На них засіданнях треба дати кожному членові ОДУМ-у можливість висловити свої думки, і щоб управа філії звертала увагу на ці думки. Найліпший спосіб переведення засідання буде *без формальностей.*

Звітує голова філії ОДУМ-у в Чікаго Віктор Войтихів

2. ОДУМ запровадить ідеологічні доповіді. Керуватимуть члени ЦК ОДУМ-у. Також підкреслюю *не формальні зібрання, а товариські.*

3. Головні управи співпрацюватимуть з усіма філіями.

4. ОДУМ започаткує зв'язки з українськими молодечими організаціями.

5. ОДУМ зв'яжеться з організаціями не українськими.

6. ОДУМ дбатиме про фізичне і моральне виховання своїх членів.

7. Будуть міжфілійні зв'язки — чи то стосується спорту чи навіть якоїсь дискусії.

8. ЦК і ГУ ОДУМ-у робитимуть заходи, щоб кожна філія ОДУМ-у США і Канади мала свою власну домівку, де молодь могтиме збиратися.

Сьогодні, на 13-ій Конференції ЦК ОДУМ-у даю пропозицію вибрати комісію з дійсних членів ОДУМ-у для вироблення запитника, в якому одумівці подали б свої думки щодо проблем ОДУМ-у. Цього запитника вислати до всіх дійсних членів ОДУМ-у Канади і США.

Віктор ВОЙТИХІВ
— студент першого курсу Іллінойського університету, голова філії ОДУМ-у Чікаго

Члени ЦК ОДУМ-у з делеґатами Першоґо Всеканадійського З'їзду Товаристваа Одумівських Приятелів

Увага! – Чікаґо і околиці – Увага!

ОДУМ ЧІКАҐО ЗАПРОШУЄ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НА

КОНЦЕРТ

МУЗИКИ, ПІСНІ ТА ТАНЦЮ

ПРИСВЯЧЕНИЙ

100-РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

що відбудеться

в суботу 5-го червня 1971 року о годині 7:30 вечора

В АВДИТОРІЇ ШКОЛИ ШОПЕНА ПРИ РАЙС І КЕМПБЕЛ ВУЛИЦЯХ В ЧІКАҐО.

В КОНЦЕРТІ ВИСТУПАТИМУТЬ: ансамбль бандуристів ОДУМ-у та струнна оркестра під керівництвом Анатолія Луппо, секстет дівчат, чоловічий і жіночий хори, танцювальна група під керівництвом Івана Іващенка, струнний ансамбль та інші.

— ПРОГРАМА НОВА, ЦІКАВА, ЗАХОПЛЮЮЧА — ПОНАД СТО УЧАСНИКІВ.

Вступ: дорослі — 2.50 дол., молодь до 16 років — 2.00 дол., діти до 10 років — безкоштовно.

ДОПОМОЖІТЬ НАМ БУТИ ТОЧНИМИ. ПРИХОДЬТЕ НА КОНЦЕРТ НА ПРИЗНАЧЕНУ ГОДИНУ.

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

РІЧНІ ЗБОРИ У ЛОНДОНІ

У лондонській філії ОДУМ-у відбулися річні збори, на яких вибрано нову управу філії.

Голова уступаючої управи Дмитро Співак коротко розповів про зроблену працю: активну участь одумівців в усіх академіях, що відбувалися в Лондоні з рамени КУК, колядування, частково на потреби церкви, участь у ювілейній зустрічі, поїздку більшости членів філії до Монтреалю на відзначення двадцятьліття ОДУМ-у, відновлення праці з Юн. ОДУМ-ом. Д. Співак також подякував отцеві Дебрину за його працю з одумівцями. Склад нової управи філії на 1971 рік такий: голова — Ліда Тищенко, заступник голови — Дмитро Співак, секретар — Марія Вінничук, скарбник — Надя Коба, референт спорту — Володимир Тищенко, культурно-освітній референт — Ліда Соцан. Контрольна комісія: Елеонор Овчаренко, Марія Блощинська і Павло Яремченко.

Голова громади Б. Яремченко привітав від ТОП-у і громади нову управу і побажав їй успіхів. Вітали управу також п-ні В. Яремченко від Союзу Українок Канади та п. М. Тищенко від відділу СУЖЕРО.

Щира подяка голові зборів Ліді Матвіїв і секретарю Марії Вінничук за переведення зборів.

Л. Тищенко

В МОНТРЕАЛІ

У середу 5. 5. 1971 р. відбулися чергові річні збори філії ОДУМ-у в Монтреалі. Збори відкрив голова Віктор Цвітков, а молитву перевів настоятель о. Григорій Філь.

Зборами керувала, вибрана президія в складі: голова Володимир Павлівець, а секретар Олександер Мельник та о. Григорій.

Звіти склали: секретар Галина Жовтоніжко, культ.-освітній референт Оля Цехмістро, спортовий референт Лариса Грицина, заст. голови Ніна Вусата і голова Віктор Цвітков. Звіти свідчили про успішну працю філії на протязі року.

Ця успішна праця була виконана завдяки допомозі ТОП-у і Виховної Ради, якою керує Олекса Канарейський.

Над звітами відбулася жвава дискусія, в якій взяли участь: А. Степовий, О. Канарейський, О. Мельник, Неля Гайчук, Н. Вусата, І. Передерій та дуже цікавий і змістовний виступ о. Григорія в справі праці молоді взагалі, і зокрема в церковній громаді. Після схвалення довір'я та оцінки праці, вибрано нову Управу в такому складі: Голова — Галина Жовтоніжко, Заст. І — Неля Гайчук, Заст. ІІ — Оля Цехмістро, Секретар — Ніна Горонович, Фінан. реф. — Ірина Ромас, Орг. реф. — В Павлівець, Референт ЮнОДУМ-у — Ніна Вусата, член — Віктор Цвітков.

Новій управі бажаємо успіху в праці та зміцнення сил і росту філії. **А. С.**

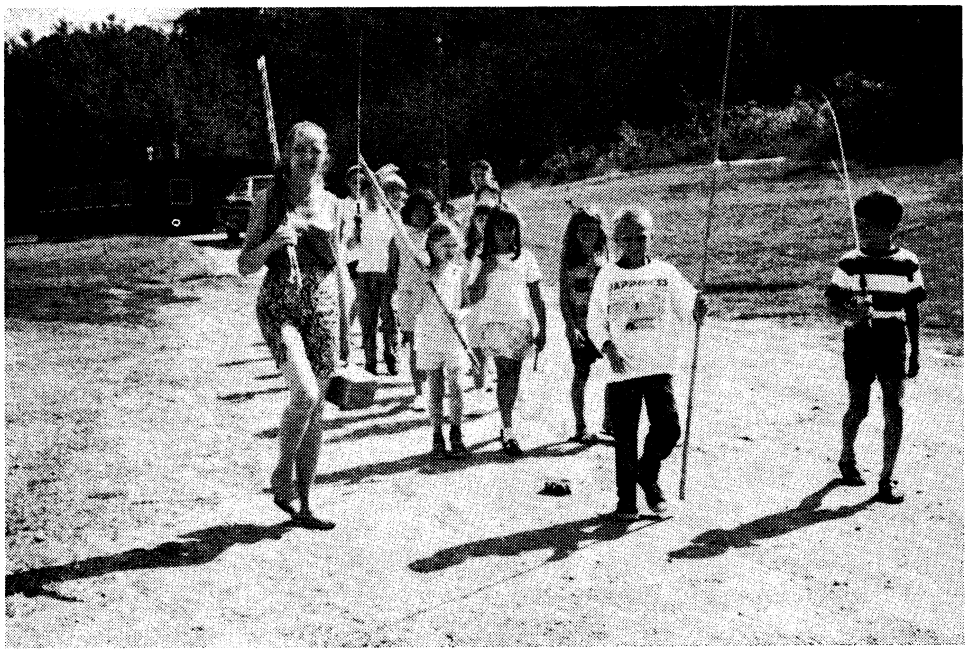

Малі рибалки. Табір філії ОДУМ-у в Міннеаполіс. Вихователька Світлана Павлова.

В КОРОТКИХ РЯДКАХ

Від лютого 1971 року став виходити інформаційний бюлетень ГУ ОДУМ-у США. Метою бюлетеня є інформувати членів ОДУМ-у про працю ГУ ОДУМ-у та цілого ОДУМ-у. Бюлетень висилається кожному членові ОДУМ-у, який прислав свою адресу й бажання його отримувати культ-освітньому референтові Володимирові Григоренкові. Бюлетень видається на дублікаторі й називається "Зірка". Друге число "Зірки" вийшло цього місяця. Видавання "Зірки" (редактором є Володимир Григоренко) треба вітати, бо вона нав'язує безпосередні контакти з членами, яких при розпорошеності багатьох членів нам так бракувало.

Члени ОДУМ-у США, що живуть по різних штатах США, якщо Вам не надсилається "Зірку", пишіть на адресу:

Mr. Wol. Hryhorenko

14 Austin Ave.
Somerset, N. J. 08873, USA

**

Голова ЦК ОДУМ-у д-р Юрій Криволап від часу обрання його

головою ЦК видає бюлетень голови ЦК ОДУМ-у "Інформатор". Цього місяця вийшло 11-те число. Він містить багато матеріялів з одумівського життя і його розсилається членам керівних органів ОДУМ-у, головам філій та активним працівникам ОДУМ-у.

***

При "Українських вістях" та "Свободі" виходять одумівські сторінки. До цього часу їх редаґував Олексій Коновал. З лютого 1971 року одумівську сторінку "Літопис ОДУМ-у" при "Свободі" перебрав редаґувати Олексій Шевченко, який до цього часу був співредактором. В квітні вийшло 28-е число "Літопису ОДУМ-у", видав його новий редактор. Олексій Коновал просив звільнення через переобтяження іншими обов'язками.

***

Голова ЦК ОДУМ-у д-р Юрій Криволап, який викладає в університеті в США, часто відбуває різні поїздки на конвенції, конференції та зібрання, пов'язані з його працею. Від 15 до 20 березня 1971 року він був на конвенції-з'їзді Міжнародньої Асоціяції Бактеріологічних Дослідів. З 1-го травня він буде в Міннеаполісі, на річному з'їзді Американської Спілки Мікробіологів. В часі перебування на з'їздах він зустрічається з активом ОДУМ-у, прихильниками і симпатиками.

***

В останніх кількох тижнях по філіях відбулися перевибори. В Чікаґо, на другу каденцію, вибрано молодого енергійного Віктора Войтихова, в молодій і працьовитій філії Міннеаполісу вибрано головою філії сина керівника мистецьких одиниць філії Володимира Вовка, Віктора Вовка. В Торонті, найактивнішій філії ОДУМ-у Канади, вибрано на голову філії Наталку Сандул. Всі три голови філій — нова ґенерація, молоді особи, енергійні, працьовиті продовжувачі одумівських ідей.

Ч и т а й т е! Передплачуйте!
П о ш и р ю й т е!
"М О Л О Д У У К Р А Ї Н У"

Анна Черняк

***

В березні ц.р., як і кожного року, філія в Чікаґо влаштувала в своїй домівці свято, присвячене Тарасові Шевченкові.

Свято було влаштоване виховниками і силами Ю-ОДУМ-у та дорослу. Батьки тішилися успіхами своїх дітей, які співали, чи деклямували.

***

Річний Концерт ОДУМ-у відбудеться в суботу 5 червня в авдиторії Школи Шопена силами усіх мистецьких одиниць з новим репертуаром і цікавою програмою. **О. П.**

З МОЛОДЕЧИМ ЗАВЗЯТТЯМ

Активна торонтонська одумівка Анна Черняк є дочкою відомих співаків Петра і Іраїди Черняків.

В минулім році Анна закінчила середню школу. Крім регулярного навчання в школі вона чотири роки навчалась співу та шість років — гри на скрипці в торонтонській консерваторії. Тепер далі вчиться в консерваторії, а в наступному році має намір поступити до Торонтського університету на факультет музики.

Анна була солісткою в хорі "Молода Україна" та разом з сестрами Оксаною і Мартою співала (тріо) на концертах цього хору. Також виступала з сольоспівами на українських і англійських коцертах, переважно акомпаньювала їй мама п-ні Іраїда Черняк.

Влітку 1968 року Анна закінчила виховні курси ОДУМ-у на одумівській оселі "Київ" в США і того ж року відвідала Україну. Кілька років вона була виховницею на літніх таборах Юн. ОДУМ-у та під час регулярних занять юних одумівців зимою. Цього року Анна є бунчужною і плянує організувати хор Юн. ОДУМ-у.

В їдальні табору філії ОДУМ-у в Міннеаполіс.

ПРОБУДИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

"Поховайте та вставайте,ський нарід, але нацією Україна
Кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!"

Такими гарячими словами Шевченко закликав український нарід встати до боротьби за свою волю. Цей заклик — наказ і досі лунає у наших серцях. Отже, згадаймо його й сьогодні "незлим, тихим словом".

Українська земля і нарід були для Шевченка змістом цілого його життя. Долею свого народу поет журився, боровся за його визволення, за Україну він тяжко терпів морально і фізично і ці страждання привели його до ранньої смерти.

В творах, зібраних у "Кобзарі", Батьківщина поета є не тільки найголовнішою темою, але й єдиною метою його творчости. В своїх творах Шевченко виступає то як будитель українського національного духа і свідомости, то як учитель — який навчав нас любити свою Батьківщину, він був пророком і Месією, що вів український нарід до визволення і поклав життя за нього. А що він бачив, як "гине слава батьківщини", то закликав своїх земляків:

"Схаменіться! Будьте люди,
"Бо лихо вам буде!
Розкуються незабаром
Заковані люди,
Настане суд, заговорять
І Дніпро і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших..."

Шевченко бачив, хто є найбільшим ворогом України:

"Ляхи були — усе взяли,
Кров повипивали!...
А москалі і світ Божий
В путо закували".

Щоб розпочати боротьбу за Україну, треба стати свідомим борцем, готовим віддати своє життя за її волю і любити її так, як любив Шевченко:

"Я так її, я так люблю
Мою Україну, убогу,
Що проклену святого Бога,
За неї душу погублю!..."

За часів Шевченка був український нарід, але нацією Україна не була, бо поняття нації пов'язане з національною свідомістю. Україна тоді була нацією лише в національно-державних традиціях Гетьманщини. Такою свідомою нацією Україна була за Богдана Хмельницького. Тарас Григорович навчає, що козаки зберігали свої національно-державні традиції і були носіями ідеї української держави та борцями за неї. В своїх історичних творах, як от "Гамалія", "Іван Підкова", "Тарасова ніч", "Гайдамаки" він змальовує визвольну боротьбу проти поневолювачів України, скеровує народ на нову визвольну боротьбу, Бо "хто не рахує, то той і не має, а хто не бореться — в неволі буває".

Шевченко передчував в майбутнім великі події і зміни, що мають в житті народу статись.

Поет турбувався, що у трагічний і вирішальний момент Україна може тяжко постраждати:

"Погибнеш, згинеш, Україно!
Не стане знаку на землі...
...Сама розіпнешся! Во злобі
Сини твої тебе уб'ють.

Але християнський світогляд не дав йому заломитися, а скрілив віру й силу піднести перед цілим світом голос в обороні свого народу.

Тарас Григорович Шевченко журився, що "гине слава батьківщини", але через свої твори він підніс ту славу "прадідів великих" і поставив перед очима сучасників. Його поезії стали народними піснями і "Як умру, то поховайте.." став національним гимном і заповітом для України. Вони показують як глибоко душа Шевченка увійшла в українські серця. Час показав, що правдиве слово Шевченка було близьким і дорогим народові, він є символом українського відродження. Він знайшовши Україну в руїні, а її народ німим, над яким знущалися кати, бо "правда п'яна спала", він дав народові вогненне, животворче слово, яке помогло йому витримати найтяжчі удари долі й почати довгий і важкий шлях до волі, до відродження.

Шевченко мав величезний талант, який приголомшував сучасників його і навіть дивував самого поета.

"Дивне все ж таки, це всемогутнє покликання. Я добре знав, що живопис—моя майбутня професія, мій хліб насущний. І замість того, щоб вивчати його глибокі таємниці та ще й під керівництвом такого вчителя, як безсмертний Брюлов, я складав вірші, за які врешті, позбавили мене волі, і за які мені ніхто гроша не заплатив, і які, не зважаючи на всемогутню людську заборону, я все ж таки нишком попису. Покликання — і нічого більше".

Тарас Григорович дорого заплатив за своє покликання. Найбільшою з можливих цін — зневеченим життям. Глибокою людською тугою пройняті його слова, сказані незадовго до смерти: "Яке хороше буття поета, якби він міг бути лиш поетом і не громадянином". Та саме Тарас Шевченко є не тільки геніяльний поет, а й великий громадянин.

Отже, що далі відходить поет від нас, то сильніший вплив його творів, то вищий його геній, що з такою майстерністю відкрив перед нами вражаючі історичні картини нашого героїчного минулого. Тарас Григорович Шевченко відкрив найболючіші рани нашого сучасного і вказав єдину ціль у майбутнім українському народові... Не смерть, а життя, не сон, а боротьба, не брязкіт кайданів на руках і ногах, а "встати, кайдани неволі порвати" і визволитись із-під московської неволі на віки вічні!

Ніна ДАНИЛЮК

***

Данилюк Ніна одумівка, їй 17 років, вчиться у 12-ій клясі середньої школи, кінчає курси українознавства ім. Ів. Котляревського при катедрі св. Володимира в Торонті і вчить дітей у першій і другій клясах недільної школи. Вона співає в хорі "Молода Україна" і належить до ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича.

"ВЕСЕЛІ ВЕЧОРНИЦІ"

В суботу 13-го лютого 1971 р. в залі церкви св. Марії при Кавтра Ровд в Куксвілл (передмістя Торонта) відбулися "Веселі Вечорниці". Це вже вдруге "Веснянка" та батьківський комітет організували таку забаву, де молодь і батьки можуть разом гарно провести час. Бо це не лише забава з танцями, а й концерт.

Цього року завітали до нас в гості македонці зі своєю танцювальною групою "Македонка".

В концертовій частині виступали: танцювальна група при ОДУМ-і "Веснянка" під керівництвом Миколи Балдецького, дівочий хор під керівництвом пані Валентини Родак та танцювальна група "Македонка" з трьома народніми танцями. Приємною несподіванкою для всіх був виступ "Веснянки" з новим танком "Гуцулка", над яким М. Балдецький видно чимало попрацював. Гарним виконанням танців ця група показала, що танцюристи та їхній керівник багато працюють над новим та вдосконалюють вивчений репертуар. За це їм всім належить признання, бо ж ці молоді танцюристи ходять щоденно до школи, працюють в ОДУМ-і, дехто співає в хорі "Молода Україна" та грає в капелі бандуристів ім. Гната Хоткевича.

Можна сказати, що завдяки наполегливій праці М. Балдецького, "Веснянка" росте і розвивається та є одною з кращих танцювальних груп не лише Торонта, а й цілої Канади. Бо він завжди старається дати щось своє нове, свіже.

Група "Веснянка" існує лише яких три роки, але показала себе організованою групою, про що свідчать її виступи в Лондоні (Онтаріо), в Гамильтоні, в Торонті на оселі УНО, на Полтавських Вечорах (2 рази), на православній оселі "Київ", на зустрічах ОДУМ, на святкуванні 20-річчя ОДУМ-у, на Канадійській Національній Виставці від Радіо Станції ЧІН (2 рази), для Комюніті Фолк Артс Каунсіл перед Сіті Галл та концерті, де брали участь 36 танцювальних груп різних національностей міста Торонта, в Монтреалі на ОДУМ-івському концерті, на бенкеті 25-річчя газети "Українські Вісті" в Торонті та два рази на своїх власних "Веселих Вечорницях".

Отже, другі "Веселі Вечорниці" "Веснянки" були успішними. Велика подяка від батьківського комітету всім тим, котрі спричинились великою чи малою мірою до цього успіху. Особливо заслуговують на подяку за дароване речі такі підприємства: "АРКА" на вулиці Квін, Інтернешенал Шу Шоп, вулиця Аннет, Армадейл Міт Маркет, вулиця Блюр, та крамниця Юкрейніан Артс. Також дякуємо за поміч панам — Саранчук, Щербань, Кожушко, Сірант, Кипин, Говорун, Келембет, Духнай, та панству Чемерис, Жила, Журавель, Супрун, Гречко, Звірховським, Біюмен, Людвиченко, Павлюк, і Штик. Найбільша подяка належиться панству Миколі та Гейзель Балдецьким, а також Марії Балдецькій за декорації та оголошення.

На другий день після "Веселих Вечорниць" в хаті М. Балдецького члени батьківського комітету пожертвували на українську пресу. Пані: Духнай $2.00, Людвиченко $2.00, п.п. Чемерис $2.00, Жила $2.00, Журавель $1.00, Балдецький $5.00, Супрун $2.00, Гречко $5.00, Звірховський $4.00, Павлюк $5.00, Біюмен $2.00, Людвиченко $5.00. Разом $37.00.

Розподілили ці гроші так: 10.00 дол. на "Українські Вісті" в Німеччині, $10 00 на "Нові Дні", та $17.00 на "Молоду Україну".

Від танцювальної групи "Веснянка" на "Молоду Україну" $25.00.

На кінець цього допису хочу ще порушити коротенько одну болючу справу. Від початку свого заснування ОДУМ не мав свого кутка і завжди ходив від одної чужої хати до другої, як та безпритульна сирота. Інші молодечі організації спромоглися придбати собі власні домівки, можливо тому, що їхні батьки цікавились долею своїх дітей і їхньої організації. ОДУМ же здебільша тулився коло церковних громад. Кажу коло, бо в дійсності так воно було і є. Може тому ОДУМ і не розрісся так, як міг би. Бо де ж діти могли сходитись не мавши своїх домівок. При церковних громадах вони користалися приміщенням лише принагідно. В таких умовах (у приймах) праця не могла розвиватись нормально.

Вже не раз порушувалась справа придбання власного будинку для ОДУМ-у. Але досі не знайшлося відважних людей, щоб взятись за добре діло. Маючи власну хату, ОДУМ не був би "ворогом" церковних громад. А навпаки, з нього виходили б люди підготовані до організаційного життя, що саме і потрібно для церковних громад.

Ми маємо багато критиків, які навчають як і що робити. Та чи не пора нам перестати говорити, а нарешті щось доброго зробити. Бо якими надбаннями можемо похвалитися за своє понад 20-річне перебування в Торонті? Чи маємо хоч одну домівку чи залю будь-якої організації? Це все, звичайно, стосується нас, так званих "східняків". Отже, панове, слово за Вами.

В. Павлюк

ЖІНОЧИЙ ТОП У ЧІКАҐО

Два роки тому при ОДУМ-і створилося Жіноче Товариство Одумівських Приятелів з метою співпрацювати з Радою Вихователів і помагати у загальній праці ОДУМ-у. Жіноче Товариство є досить активним і за цей короткий час жінки зробили чимало.

Взимку Жіноче Товариство влаштувало в залі ОДУМ-у успішний Полтавський Вечір. Відкрила його голова т-ва Валентина Косогор, подавши короткі дані про товариство та про жінок — полтавок, далі передала слово майстрові вечора Галині Грушецькій, яка привітала гостей хлібом-сіллю і піснею з "Вечорниць" Нищинського: "Добрий вечір Вам, панове".

Пані Грушецька представила присутнім "Полтавця, сина шевця", брата мистця, еміграційного поета — гумориста Юрія Коломийця, який подав інформації про Полтаву, відомих поетів, письменників, та громадських діячів з Полтавщини. Він також прочитав кілька гуморесок про полтавців - галушників та про загально-українські еміграційні будні.

Юрій Цепинський, син відомих в Чікаґо Цепинських, добре ви-

конав танець "Пастушок-Вівчарик".

О. Пошиваник прочитав вірша Михайла Ситника "Ластовиння", присвяченого полтавським дівчатам.

Д. Грушецький проспівав веселу народню лісню "Коли б я був полтавський соцький".

Ліля Цепинська на здивування присутніх успішно "замінила" письменника гумориста Миколу Понеділка — вона прочитала одну з його гуморесок, наслідуючи голосом і жестикуляцією автора.

Жіночий квартет — Марія Луппо, Марія Коновал, Дора Пошиваник та Галина Грушецька виконали дві народні пісні "Туман яром" та "Цвіте терен".

Після мистецької частини була вечеря з полтавськими стравами, а потім до пізного вечора присутні розважались, співали, танцювали. На цьому вечорі до вокальних виступів і розвагової частини з танцями грало "соборне" тріо: харківець — Віктор Войтихів, львовянин — Роман Козицький та полтавець — Ол. Пошиваник.

Присутні були захоплені Полтавським Вечором, і заохочували жінок — організаторів ще влаштовувати такі вечори. **О. П.**

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ

1945 рік. Закінчилася війна, що промчала жахливою хуртовиною по рідних землях, відриваючи від родин мільйони синів і дочок та розпорошуючи їх по всій Європі.

В таких обставинах, далеко від рідних Київщини та Січеславщини поєднала доля Софію й Григорія Ізюмських у дружню українську родину. Нелегкий стелився життєвий шлях: зруйнована Німеччина, тяжка праця в бельгійських копальнях, невідрадні початки в Канаді. Але Софія й Григорій переборювали труднощі й виховали діток Галю й Богдана в звичаях і традиціях української родини.

30 січня 1971 року діти, друзі й знайомі зійшлися, щоб гідно відзначити 25-літній ювілей їхнього подружнього життя та побажати Софії й Григорію всього найкращого в майбутньому. Повчальним душпастирським словом привітав ювілятів митр. прот. Д. Фотій. Не забули присутні й про рідну пресу і на заклик господаря вечора збірку перевели пані Данилюк і п. Ф. Бойко. Всю зібрану суму $53.75 на бажання ювілятів передано на пресовий фонд "Молодої України".

Усім жертводавцям щира подяка, а ювілятам Софії й Григорію Ізюмським багато й багато літ щасливого й радісного життя.

І. Байрачний

КУЛЬТУРНА ХРОНІКА

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВКА В ГАРВАРДІ

Заходами Комітету українських студій у Гарвардському університеті, США, впродовж місяця грудня 1970 року в двох бібліотеках Гарвардського університету Вайндер і Гоутон організовано виставку українських стародруків, манускриптів та рідкісних вартісних книг, ряд цікавих знімок, друків і зразків українського мистецтва. Наприкінці місяця там проходитиме Конґрес Американського історичного товариства і багато соток його учасників матимуть нагоду познайомитися з цікавою українською виставкою.

НОВЕЛІ СТЕФАНИКА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

На відзначення сторіччя від дня народження Василя Стефаника, заходами виділеного комітету вийшла англійською мовою збірка його творів "Камінний хрест".

ШУКАЮТЬ БІБЛІОТЕКИ КНЯЗЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

"Паризький Експрес" подав вістку, де сказано: **"Хто знайде цю печеру, той знайде скарб Ярослава".** Камінь з таким написом було знайдено ще в 1916 р. в підземеллі київської Святої Софії. Понад півстоліття уважали той "кам'яний лист" містифікацією. Але нині київські історики змінили думку.

Першу бібліотеку "русичів" закладено в стінах св. Софії ще в 1037 р. Ярославом Мудрим — київським князем. Та бібліотека була частинно, чи повністю знищена в 1240 р. під час нападу татарських орд під проводом ватажка Бату Хана.

Праця над розшуками йде дальше. Київські науковці вивчають підземелля собору св. Софії, надіючись знайти там важні пам'ятки з княжих часів.

ВИПРОДАЖ

РІЧНИКІВ "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

в твердій оправі за роки 1961-62, 1963-64, 1965-66, 1967-68. — Ціна 5.00 дол.

Лишилося по кілька примірників.

Замовляти в адміністрації

"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

ЖАРТИ

— Раїсо, — сказав учитель, — останнім часом ти почала краще вчитися. Тобі хтось допомагає?

— Так, — відповіла Раїса, — майстер телевізійного ательє. Третій тиждень він не може полагодити телевізора.

—o—

Учитель запитав учня про причини північного сяйва. Той довго м'явся, але потім сказав:

— Знав, та забув...

— Безумцю, згадай! — вигукнув учитель — одна людина на світі знала причину цього таємничого явища, та й та забула!

ПОВІДОМЛЕННЯ

Головна Управа Товариства Одумівських Приятелів та Головна Рада Юного ОДУМ-у в Канаді, влаштовують виховно-відпочинковий табір для юнацтва. Табір триватиме від 1-го до 15-го серпня 1971 року на оселі "КИЇВ" біля Торонта.

До табору приймається дітей віком від 6 до 18 років.

Оплата:

30 дол. на тиждень за одну дитину

55 дол. на тиждень за двох дітей з родини

70 дол. на тиждень за трьох дітей з родини

Кошти асекурації нещасливого випадку включені в цю суму.

Заяви з оплатою за таборування надсилати найпізніше до 27 червня ц.р. на адресу:

ODUM CAMP

c/o I. Danylchenko
827 Indian Rd. — Mississauga, Ont., Canada

ОДИН БОГ...

Видатний норвезький драматург Генрік Ібсен вважав свою п'єсу "Будівельник Цольнес" дуже складним твором і жартома говорив про неї:

— Цей твір розуміють лише двоє — Господь Бог і я...

Коли ж цю п'єсу поставив якийсь молодий режисер-декадент, Ібсен, подивившись виставу, сумно сказав:

— Тепер це розуміє, напевне, лише один Господь Бог!..

ЗНАК ВИСОКОЇ ПОВАГИ

Популярний кельнський лікар початку нашого століття доктор Шміц дуже не любив пихатих пацієнтів, але завжди з готовністю лікував простих людей, іноді навіть й зовсім без грошей. Одного разу якась дама, не звертаючи жодної уваги на чергу, попрямувала до кабінету Шміца.

— Пані, я прошу вас вийти в приймальню, взяти собі стільця й зачекати своєї черги! — сухо промовив лікар.

— Та чи ви знаєте, хто я? — обурилась дама. — Я дружина таємного радника барона Зоммерфельда!

— О, — чемно вклонився Шміц, — тоді можете взяти два стільці!

—o—

В одному товаристві розмовляють про якогось співака:

— Він співає серцем! — захоплено каже гладкий чолов'яга.

— Співає душею!.. — підтверджує його дружина.

В розмову втручається людина в окулярах:

— Воно то так, але ж інколи слід і голосом співати.

—o—

Під час репетиції в оперному театрі, диригент кілька разів зупиняє співака, нарешті гнівно каже:

— Зважте на те, що ви маєте співати партію тореадора, а не бика!...

—o—

Хто не бажає пам'ятати своїх предків, не втримається в пам'яті своїх нащадків.

(Дагестанське прислів'я).

—o—

Дві речі ми найчастіше забуваємо: обов'язки і парасольку.

(П'єр Верон)

НОВА ДИТЯЧА ПЛАТІВКА

У наших еміграційних умовах видається чимало різних грамофонних платівок. Майже всі вони виконані дорослими мистцями і розраховані на дорослих слухачів. Потреби нашого молодого покоління за незначними вийнятками є занедбані як в Україні, так і на еміграції. Саме через це нова грамофонна платівка "Качечка-прачечка", є особливо цінною. Адже це перша платівка, яка демонструє зразки дитячих пісень в Україні — жанр, про який ми знаємо небагато. На жаль, ніде немає ближчих даних про виконавців двадцять одної пісні, записаної в Україні, але якість виконання свідчить, що хор не аматорський, бо спів відзначається динамічністю, свіжістю і прецизійністю. Помітно, що хористи дбайливо дібрані і добре вишколені, а диригент є фахівець своєї справи. Платівка складена за певним тематичним порядком — пісні зимового циклю, пісні присвячені матері тощо. Хор співає у супроводі оркестри народніх інструментів або симфонічної оркестри.

Вправне, дисципліноване і якісне виконання є характерним для пісень платівки "Качечка-прачечка", оформленої мистцем Емілем Теліжиним.

Ця платівка, наспівана дітьми і призначена для дітей, є цінним джерелом інформації про сучасне дитяче хорове мистецтво в Україні.

Платівку "Качечка-прачечка" можна набути за 4.50 дол., звертаючись на таку адресу:

UKRAINIAN CHILDREN RECORD

P. O. Box 105, Postal Station "M"
2393 Bloor St. West — Toronto, Ont.

НАВКОЛО СВІТУ

ЗНОВ СОНЦЕ ВИНУВАТЕ?

Шість років тому прилади, підняті в стратосферу, сповістили, що в ній на мільйон частин повітря припадає дві частини води. Постійні спостереження показали, що за ці шість років вологість збільшилася... у півтора рази! Припускають, що винне в тому сонце з його одинадцятьлітнім циклом активности.

МАСНА ПЛАСТМАСА

Вічне мастило — вічна мрія машинобудівників. Правда, вже є пористі металеві деталі, що довгий час виділяють мастило, яким їх спочатку промастили. Тепер черга за пластмасою. "Вічно масний" плястик синтезували англійські хеміки. Новий матеріял має тонкий, але суцільний шар товщу. Мастити деталь треба лише один раз — при виготовленні. Масна плястмаса буде незамінна тоді, коли деталі мають обертатися на вісях, себто для шківів, маховичків, роликів.

КРИСТАЛ, ЩО ВІДХИЛЯЄ СВІТЛО

Використати лазера для телебачення дуже заманливо: із телеприймача відразу ж зникне дорога електронно-промінева рурка, а розміри екрану можуть стати величезними — на цілу стіну. Але от питання: як відхилити світловий промінь, як заставити його рисувати на стіні рядки, без яких не створити зображення? Дзеркала, якими намагалися це зробити, працюють добре, але вони мають велику хибу: ці механічні устаткування, громіздкі, не дуже зручні. Японські дослідники виявили, що промінь відхиляти може не тільки дзеркало, але й кристал двоокису телюрія. Якщо в ньому викликати ультразвукові коливання коефіцієнт переломлення його змінюється, і промінь світла, проходячи через кристал, відхиляється в той або другий бік. Правда, покищо наслідки невеликі: кристал об'ємом в один кубічний сантиметр утворює на екрані картинку, що складається з 70 рядків. Але не треба забувати, що зображення перших телевізорів складалося лише з 30 рядків!

КИСЕНЬ І ПАМ'ЯТЬ

Коли літні люди дихають киснем і до того ж підвищеного тиску, їх пам'ять стає кращою. Таке відкриття зробив доктор Петер М. Вінтер з університету Баффало (США). Протягом двох тижнів він щодня по півтори години тримав своїх пацієнтів у камері, де вони дихали чистим киснем під тиском дві з половиною атмосфери. Після курсу лікування, ці пацієнти продемонстрували набагато кращу пам'ять. Лікування киснем підвищеного тиску є ефективним і в тих випадках, коли люди зазнали психічної травми і втратили здатність говорити.

СТАРІ ГРОШІ

Не багато людей знає, що слово "монета" походить від латинського дієслова "moneo, monui, monetum" — радити. Візантійський історик Свида (X ст.) пояснив як і коли це слово перейшло у назву карбованих грошей. Ніби то римляни, воюючи з Пірром і тарентинцями і не маючи коштів провадити війну, звернулися по допомогу до богині Юнони. Оракул Юнони відповів, що вони завжди матимуть досить грошей, якщо почата війна справедлива. Після щасливого закінчення війни римляни стали шанувати Юнону-Монету, інакше Порадницю, а сенат видав декрета, щоб всі карбовані гроші — монети карбовано у храмі Юнони, порадниці і помічниці у грошових труднощах.

МОЛОКО З ГОРОДИНИ

В цьому нема нічого дивного. Лікар Гью Франклін, який працює в одній з англійських лікарень, робить молоко з капусти та іншої городини, і воно не відрізняється від коров'ячого ані кольором, ані смаком. Готують його так: подрібнюють зеленину, потім з допомогою особливого препарата усувають зелене забарвлення і додають соєвий білок, арахісове масло, цукор, сіль і ще деякі речовини, зокрема ірляндський мох (один з видів червоно-брунатної водорості). Суміш видушують — і молоко готове. Воно врятувало життя новонародженому, який не міг живитися ані материним, ані коров'ячим молоком, бо його організм не засвоював лактози - цукру, який є в натуральному молоці.

ТРАКТОР ІЗ ЧОТИРМА ГУСЕНИЦЯМИ

Такий трактор сконструйовано в Англії. Він може рухатись в будьякому напрямку, не розвертаючись. При переміщенні вперед і назад працює тільки одна пара гусениць. Якщо ж працюють обидві пари, трактор рухається вбік під певним кутом. Цей трактор дуже мобільний. Він може обертатися на місці, рухатися по звивистій дорозі, робити круті повороти тощо. Його можна застосовувати для роботи у вузьких заводських проходах, а також, завдяки дистанційному керуванню, для транспортування вибухових, радіоактивних та інших небезпечних матеріялів.

ЦІКАВИНКИ

У стані сплячки їжаки можуть голодувати 236 діб. Ведмідь обходиться без їжі шість місяців. Щоб напоїти верблюда, треба 250 літрів води.

Серед усіх тварин найголосніший крокодил. Від його крику стискається серце найвідважнішого мисливця. Бегемот у цьому конкурсі тримає друге місце, а третє — лев.

За хвилину жаба робить близько чотирьох тисяч жувальних рухів. Людське око не може простежити за ними.

У хамелеона очі повертаються незалежно одне від одного. Наприклад, він може дивитися одним оком вгору, а другим униз.

Летючі лисиці балулі мають собачі голови і крила, що сягають у розмасі півтора метра. Літають вони швидко й далеко і приносять велику шкоду садкам та виноградникам.

Сумчастий вовк, який живе на острові Тасманія, чи не найобережніша тварина. Останній раз його спіймали у 1922 році, хоч експедиції ловців споряджають щороку.

N. – J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

Батько читає книгу. Син дивиться у вікно. Раптом удар, тріск, шум.

— А що там таке? — запитує батько.

— Автомобиль у провулок завертав, — відповідає син.

— Та й що ж?

— Але там, де він завертав, не було провулку.

—o—

Зустрілися дві старенькі сусідки на вулиці, одна й запитує другу:

— Чому це у нас на вулиці світло вдень горить, а вночі ні?

— Та, кажуть, поставили лямпи денного світла...

—o—

— Якщо, наприклад ти співаєш, — пояснює вчителька, — то ти кажеш: "Я співаю" Але як ти скажеш, коли співатиме твій сусіда?

— Я скажу: "Перестань!"

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West

Toronto 9, Ontario

Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки, українські часописи та журнали, пластинки, друкарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні оказії.

Просимо ласкаво нас відвідати!

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Кіслюк Лука, Ніяґара Фалс, Канада $100.00
Збірка на поминках св. п. Миколи Дробота, Челтенгам, США, переслав С. Евсевський 30.00
Збірка на поминках св. п. Андрія Ваца, Філядельфія, США переслав С. Евсевський 10.00
Збірка на христинах у у Віктора і Галини Педенків, Віловдейл, Онт., Канада 12.00
Ходаченко М., Торонто 2.00
Степовий К., Ірвінґтон, США 1 00

Усім жертводавцям щире спасибі!

Особлива подяка, великому другові й прихильникові ОДУМ-у та журнала "Молода Україна", Панові Л. Кіслякові, який із скромних заощаджень старечої пенсії склав такий княжий дар.

Бажаємо п. Л. Кіслякові багато літ щасливого і в ловному здоров'ю життя!

Адміністрація "М. У."

— Скільки коштує квиток? — Запитав хлопчина у касирки кінотеатру.

— Сорок центів.

— А у мене тільки двадцять... Ви пропустіть мене, будь ласка, я дивитимуся фільм одним оком.

West End Radiator Service

Specializing in
Recoring, Repairing & Cleaning
Radiators of all sizes & kinds
OIL COOLERS - HEATERS
Free Pick-up & Delivery
Open Evenings

MIKE LYSENKO

2624 St. Clair Ave. W.
(West of Jane St.)
Toronto 9, Ontario

TEL.: 763-7575

If busy call 762-0607

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 Jane Street

Toronto 9, Ontario

24-годинна скора і солідна обслуга!

Чищення і направа **форнесів** безплатна.

Телефонуйте вдень і **вночі**

на телефон: 766-3040

ОБСЛУГА ҐАРАНТОВАНА!

Е. ДУМИН

пропонує
ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських і хлоп'ячих костюмів на весняний сезон,
як також різних фасонів і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN ST. WEST

Toronto, Ont.

Tel.: 364-4726

Хлопець до дівчини у каракулевій шубці:

— Дівчино, з якого барана ти шкіру здерла?

— А що, хіба в тебе пропала?

—o—

Ціна 50 центів в США і Канаді

MR. W. LITWINOW,
48 YORKVIEW DR.,
TORONTO 18, ONT.

194

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Postal Station "M", Box 40
TORONTO 21, ONT., CANADA

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

віталень, спалень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

423 College Street

Toronto. Ontario

Telephone: EM 4-1434

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ОПАЛОВА ФІРМА

FUTURE FUEL OIL LTD.

& Service Station

945 BLOOR STREET WEST
Toronto — Ontario

24-ГОДИННА СОЛІДНА І СКОРА ОБСЛУГА !

Чищення і направа форнесів безплатна.

Скористайте з доброї нагоди і замовляйте оливу в нас.

Наші телефони:
Tel. Office: LE 6-3551
Tel. Night: RO 2-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- **Платить до 8% за заощадження**
- **Малі і великі, особисті і моргеджові позички**
- **Життєва асекурація на ощадження до $ 2.000 позички до $10.000**
- **Особисті чеки; чеки для подорожуючих**
- **Оплата за газ, електрику, воду, і телефон**
- **20 років на службі Рідного Народу.**

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ.

ЩАДІТЬ і ПОЗИЧАЙТЕ В
SO-USE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst Street
Toronto 2-B, Ontario

ОЩАДЖЕННЯ – важливий засіб виховування молодого покоління

ЗАОЩАДЖУЙТЕ ПОСТІЙНО В

ФЕДЕРАЛЬНІЙ КРЕДИТОВІЙ КООПЕРАТИВІ

"САМОПОМІЧ"

2351 West Chicago Avenue, Chicago 22, Illinois, USA.

HUmboldt 9-0520

5% ОПРОЦЕНТУВАННЯ ВКЛАДІВ (платне двічі на рік)

"КОЖНА СУМА ВКЛАДУ ВРАЗ З УСІМА ФОНДАМИ МАЄ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ".